• выдаецца са жніўня 1917 г. БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА • цана 1000 рублёў

20 жніўня 1996 г. аўторак, № 206 (23009)

ЗВЯЗДА

РОЗГАЛАС

ВЫРАТАВАННЕ

НЯМА НІЯКІХ СІЛ, НЯМА СРОДКАЎ, КАБ НАРМАЛЬНА ІСНАВАЦЬ

Такі вось лейтматыў большасці лістоў, што атрымала «Звязда» з паметкай «Акцыя «Выратаванне». Пошта, адрасаваная на рэдакцыю і Беларускі дабрачынны фонд «Дзецям Чарнобыля», — з самых далёкіх ад сталіцы куточкаў Беларусі. Агульная колькасць атрыманых лістоў — больш як 300. Але акцыя па адпраўцы дзяцей на аздараўленне за мяжу працягваецца. «Звязда» і БДФ «Дзецям Чарнобыля» чакаюць вашых лістоў.

Цяпер што датычыць канкрэтных рашэнняў, дзеянняў. Сто дзяцей у рамках акцыі «Выратаванне» адпачылі або яшчэ адпачываюць у розных краінах Еўропы. Усяго ж дапамога аказана (а гэта і выдзяленне грашовых сродкаў, і набыццё неабходных лекаў) 150 сем'ям.

«Выратаванне» па-ранейшаму застаецца адным з найважнейшых нашых клопатаў. Пішыце!

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

УРАДЖАЙ-96

У рэспубліцы ўжо ўбраны зернебабовыя з 61,6 працэнта засеяных плошчаў

Паводле апошніх даных, атрыманых карэспандэнтам «Звязды» ў штабе па ўборцы, які дзейнічае пры Міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання, у рэспубліцы ўжо ўбраны зернебабовыя з 1.581,6 тысячы гектараў, што складае 61,6 працэнта ад засеяных плошчаў.

Сярэднерэспубліканскі паказчык ураджайнасці зараз роўны 24,7 цэнтнера з гектара, збожжа намалацілі 3.832,3 тысячы тон. Амаль ва ўсіх абласцях убрана больш за палову ураджаю на Гомельшчыне — 72,2 працэнта ад засеянага (276,9 тысячы гектараў), Магілёўшчыне — 71,2 (291,4), на Брэстчыне — 65,8 (241). Крыху менш у Гродзенскай вобласці — 59 працэнтаў, ці 239 тысяч гектараў, Мінскай — 57,8 (303 тысячы гектараў) і Віцебскай — 48,2 (230). У апошняй, дарэчы, самая нізкая ўраджайнасць — 18,9 цэнтнера.

Сярод лідэраў — гродзенскія (28,8 цэнтнера з гектара) і мінскія гаспадаркі — 26,1. У асноўным па гэтым паказчыку зафіксаваны больш-менш роўныя лічбы: Магілёўская вобласць — 25,5; Брэсцкая — 25,8, Гомельская — 22,5.

Па колькасці сабранага збожжа ўпэўнена лідзіруе Мінская вобласць — 778,3 тысячы тон, далей ідуць Магілёўская — 743,8, Гомельская — 672,9, Гродзенская — 662,3, Брэсцкая — 598 і Віцебская — 427 тысяч тон.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

І АДЗІН У ПОЛІ ВОІН?

Яўных прэтэндэнтаў на ўсенародную пашану можна назваць ужо зараз.

Сярод камбайнераў гэта Васіль Паўлёнак з калгаса «10 год Кастрычніка», які намалаціў, паводле апошніх даных Мінсельгасхарча, 1155 тон збожжа, і яго пастаянны «праціўнік» Мікалай Кухарэнка з калгаса «Зара» Магілёўскага раёна, у якога толькі на 22 тоны менш. У вадзіцеляў фаварыт № 1 — Пётр Крывалевіч з калгаса «Аўсянка» Горацкага раёна: ён здолеў перавезці 2258 тон збожжа (блізкі да яго па цяперашніх паказчыках толькі Мікалай Шэлест з калгаса «Прагрэс» Столінскага раёна, які перавёз 1718 тон).

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

ФАТОГРАФЫ СУПРАЦЬ ЧАРНОБЫЛЯ

Анатоль КЛЯШЧУК

РАЗВІТАННЕ З НАДЗЕЯЙ

На мінулым тыдні пасёлак Воранава праводзіў у апошні шлях маленькую Надзею Клімовіч.

Дзяўчынцы не споўнілася і дзесяці гадоў. Яна памерла ў рэанімацыі анкагематалагічнага цэнтра ў Мінску, не вытрымаўшы цяжкага палону невылечнай хваробы. Рэдакцыя газеты выказвае глыбокае спачуванне сям'і маленькай нябожчыцы. У гэтай сям'і засталіся дзве старэйшыя дачкі.

(Працяг на 7-й стар.)

У КАБІНЕЦЕ МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Кабінет Міністраў у мэтах павышэння адказнасці кіраўнікоў міністэрстваў, іншых цэнтральных органаў кіравання, прадпрыемстваў і арганізацый за дзяржаўнае рэгуляванне заработнай платы і забеспячэнне яе своечасовай выплаты прыняў пастанову.

У прэамбуле адзначана, што міністэрствы, іншыя цэнтральныя органы кіравання, выканаўчыя камітэты недастаткова арганізуюць работу па выкананню Указаў Прэзідэнта рэспублікі Беларусь ад 27 лістапада 1995 г. № 483 «Аб забеспячэнні своечасовай выплаты заработнай платы» і ад 27 лютага 1995 г. № 92 «Аб мерах па сацыяльнай падтрымцы насельніцтва», Пастаноў Кабінета Міністраў ад 21 снежня 1995 г. № 700 «Аб рэгуляванні аплаты працы на дзяржаўных прадпрыемствах і ў арганізацыях, якія маюць нездавальняючае фінансавае становішча» і ад 10 кастрычніка 1995 г. № 558 «Аб умовах аплаты працы кіраўнікоў дзяржаўных прадпрыемстваў, з якімі заключаны кантракты».

У сувязі з гэтым міністэрствам, іншым цэнтральным органам кіравання, абласным і Мінскаму гарадскому выканкомам дадзена даручэнне: прааналізаваць да 1 кастрычніка 1996 года дзеючыя сістэмы аплаты працы і матэрыяльнага стымулявання, прыняць меры па іх упарадкаванню і паставіць аплату працы ў прамую залежнасць ад росту аб'ёмаў вытворчасці, рэалізацыі прадукцыі і эфектыўнасці работы прадпрыемстваў у цэлым;

праверыць у 2-месячны тэрмін эфектыўнасць выкарыстання грашовых сродкаў і своечасовасць разлікаў за адгружаную прадукцыю на прадпрыемствах і ў аб'яднаннях, якія дапусцілі запазычанасць па заработнай плаце, з выяўленнем прычын, што выклікалі гэтыя негатыўныя з'явы;

распрацаваць у месячны тэрмін графікі праверкі і пагашэння запазычанасці па заработнай плаце, узяць пад самы строгі кантроль дзейнасць неплацежаздольных суб'ектаў гаспадарання і якія страціла працоўную;

забараніць размяшчэнне часова свабодных фінансавых сродкаў на дэпазітных рахунках у банках і ажыццяўленне любых іншых выдаткаў, калі гэта прыводзіць да несвоечасовай выплаты заработнай платы;

прыцягнуць да адказнасці кіраўнікоў падведамных прадпрыемстваў і арганізацый, іншых асоб, якія не забяспечваюць выкананне Указаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб дзяржаўным рэгуляванні заработнай платы і Пастановы Кабінета Міністраў ад 21 снежня 1995 г. № 700 «Аб рэгуляванні аплаты працы на дзяржаўных прадпрыемствах і ў арганізацыях, якія маюць нездавальняючае фінансавае становішча».

У пастанове таксама сказана, што прэміі і ўзнагароджанні кіраўнікам прадпрыемстваў і арганізацый за асноўныя вынікі гаспадарчай дзейнасці выплачваюцца ў поўным памеры пры выкананні паказчыкаў, устаноўленых для прэміравання, і пры адсутнасці запазычанасці па заработнай плаце на прадпрыемствах і ў арганізацыях за адпаведны перыяд.

Дадзена даручэнне Міністэрству працы сумесна з Міністэрствам юстыцыі, Міністэрствам эканомікі і Міністэрствам фінансаў унесці прапановы па змяненню дзеючага заканадаўства, якое рэгулюе парадак аплаты працы за час вымушаных прастояў.

Дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы даручана ўзмацніць кантроль за захаваннем заканадаўства аб аплаце працы на прадпрыемствах і ў арганізацыях незалежна ад формаў уласнасці. Пры выяўленні парушэнняў тэрмінаў выплаты заработнай платы, прадугледжаных калектыўнымі дагаворамі (працоўнымі пагадненнямі), да вінаватых будуць прымаць устаноўленыя заканадаўствам меры.

БЕЛТА.

ЖЫЦЦЁ ВЁСКІ — АСАБЛІВЫ КЛОПАТ ПРЭЗІДЭНТА

Працягваючы рабочую паездку па Гродзеншчыне, Аляксандр Лукашэнка 16 жніўня прыбыў у вёску Эйсманты Бераставіцкага раёна, што знаходзіцца на тэрыторыі калгаса імя Варанецкага.

Гэта гаспадарка адна з лепшых у вобласці, цяпер яе хлебаробы атрымліваюць больш за 40 цэнтнераў збожжавых з гектара. Аднак у наступным годзе з выкарыстаннем больш інтэнсіўнай тэхналогіі тут плануюць павысіць ураджайнасць да 60 цэнтнераў. На сённяшні дзень вяскоўцы ўжо сабралі палову ўраджаю — каля 400 тон збожжа.

Прыбыўшы ў калгас, Прэзідэнт азнаёміўся з ходам уборкі, пагутарыў з людзьмі, якія прыйшлі яго сустракаць, адказаў на шэраг пытанняў сацыяльнага характару. У прыватнасці, ён паведаміў, што ў кастрычніку гэтага года будзе праведзена комплекснае даследаванне праблемы выплаты пенсій пажылым людзям, па выніках якога будуць зроблены адпаведныя высновы. Аляксандр Лукашэнка сказаў, што дзяржава мае намер дапамагчы вяскоўцам з нарыхтоўкай паліва. На гэтыя мэты будзе выдзелена каля 80 мільярдаў рублёў. Кіраўнік дзяржавы пабываў на палях калгаса, агледзеў шэраг аб'ектаў сацыяльна-культурнага прызначэння.

У другой палове дня Аляксандр Лукашэнка прыбыў у горад Навагрудак, дзе наведаў завод газавай апаратуры, сустрэўся з рабочымі прадпрыемства.

Завяршаючы рабочую паездку па Гродзеншчыне, Прэзідэнт пабываў у Доме-музеі Адама Міцкевіча.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ, БЕЛТА.

З ЗЕМЛЯКАМІ ПРЭЗІДЭНТ АБМЯРКОЎВАЎ САМЫЯ ВОСТРЫЯ ПЫТАННІ

У мінулую нядзелю кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка зрабіў дзелавую паездку на сваю радзіму — у Шклоўскі раён.

На мясцовым камбікормавым заводзе Прэзідэнт сустрэўся з кіраўніцтвам і спецыялістамі прадпрыемства. Галоўнай тэмай размовы стала праблема атрымання паўнацэнных і адносна танных кармоў для патрэб жывёлагадоўлі. На Шклоўскім камбікормавым іх вырашаюць за кошт так званай «давальніцкай» сыравіны, гэта значыць той, што пастаўлена заказчыкам. Разам з выкананнем дзяржаўнага заказу па пастаўках збожжа, а нарыхтоўка яго ідзе паспяхова, на захоўванне ўжо прынята дадаткова 10 тысяч тон зерня. Гэта і будзе ў асноўным тая сыравіна, з якой можна вырабляць больш танныя кармы.

У той жа дзень Прэзідэнт сустрэўся з кіраўнікамі гаспадарак, прадпрыемстваў і арганізацый раёна для абмеркавання ходу ўборкі ўраджаю. Адзначалася, што збожжавыя сёлета на Шклоўшчыне добрыя. У сярэднім па раёну ўраджайнасць складае амаль 30 цэнтнераў з гектара. А ў калгасе імя Кірава выходзяць і на 50 цэнтнераў, асобныя ўчасткі ў гэтай гаспадарцы даюць нават больш як 60 цэнтнераў збожжа з гектара. Гаспадаркі раёна ўбралі ўжо звыш 70 працэнтаў плошчаў.

У ходзе сустрэчы шклоўскія аграрыі ўзнялі надзвычай вострую праблему абнаўлення тэхнікі ў калгасах і саўгасах. Машынна-трактарны парк раёна вельмі састарэў, і жніво прыходзіцца весці з вялікім напружаннем сіл, адзначалі яны. Спыніліся ўдзельнікі нарады і на праблеме вырошчвання і рэалізацыі льну. Шклоўшчына здаўна славіцца гэтай культурай, і сёлета плошчы, занятыя ёй, не зменшыліся. Але лён стаў стратным для перапрацоўчых заводаў і гаспадарак. Выйсце трэба шукаць не на мясцовым, а на агульнадзяржаўным узроўні, лічаць шклоўскія земляробы. На сустрэчы Прэзідэнта з землякамі абмяркоўваліся таксама пытанні цэнавай палітыкі ў галіне сельскай гаспадаркі, дзяржаўнай падтрымкі аграрнага сектара эканомікі, пракладвання ў вёсцы дарог і будаўніцтва жылля.

На адной з вуліц Шклова адбылася сустрэча Аляксандра Лукашэнкі з жыхарамі раённага цэнтра. Яны выказаліся ў падтрымку праводзімай Прэзідэнтам палітыкі і яго рашэння параіцца з народам па важных пытаннях жыцця беларускай дзяржавы.

Мікалай НАЗАРОВІЧ, БЕЛТА.

ОРША: ПРЭЗІДЭНТ ПРЫЕХАЎ НЕЧАКАНА

19 жніўня Оршу наведаў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка. Сустрэча з актывам Аршанскага раёна адбылася на камбінаце хлебапрадуктаў. Прысутнічалі работнікі райвыканкома, упраўлення сельскай гаспадаркі, кіраўнікі саўгасаў і калгасаў.

Прэзідэнт сказаў, што прыехаў нечакана спецыяльна, каб паглядзець, як працуюць на месцах, калі не рыхтуюцца да сустрэчы з ім. Ён цікавіўся ў першую чаргу, як ідзе ўборка ў калгасах і саўгасах, рэалізацыя і накапленне зерня на хлебакамбінаце.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

ОРША: ПРЭЗІДЭНТ ПРЫЕХАЎ НЕЧАКАНА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стр.)

Аб сітуацыі на ўборачнай расказаў старшыня райвыканкома Фёдар Мішульскі. Асноўны сэнс выступлення: уборка ідзе ў нармальным тэмпе. На 71 працэнт выканаы план пастаўкі збожжа дзяржаве.

Затым кіраўнікі калгасаў і саўгасаў выказалі свае праблемы і пажаданні Прэзідэнту. Гаварылася аб немагчымасці папоўніць машынна-трактарны парк, патрэбнасці ва ўгнаеннях, пра цэны, падаткі і сацкультбыт у вёсцы. Аляксандр Лукашэнка абяцаў дапамагчы па некаторых праблемах. Значную частку свайго выступлення кіраўнік дзяржавы прысвяціў рэферэндуму, які плануецца правесці ў лістападзе.

З Оршы Прэзідэнт накіраваўся ў Талачынскі раён.

БЕЛТА.

БПР — З ПРЭЗІДЭНТАМ

Беларускі патрыятычны рух падтрымлівае ініцыятыву Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі па змяненню асобных артыкулаў Канстытуцыі, «каб яна стала служыць народу, а не выбраным».

Як паведаміў БЕЛТА старшыня Беларускага патрыятычнага руху Анатоль Бараневіч, партыя заклікала грамадзян рэспублікі «актыўна ўключыцца ў падрыхтоўку і правядзенне рэферэндуму», паколькі рэферэндум «з'яўляецца вышэйшай формай праяўлення народаўладдзя і сацыяльнай справядлівасці. Народ сам павінен вырашаць свой лёс».

БЕЛТА.

АДНЫМ СКАЗАМ

- Кіраўнікі сямі калгасаў Добрушскага, Нараўлянскага і Чачэрскага раёнаў **прыцягнуты да адказнасці** за тое, што іх гаспадаркі працягваюць выторваць на землях, выведзеных з абароту пасля аварыі на ЧАЭС. Атрыманая прадукцыя ў асноўным вывозілася за межы рэспублікі.
- На думку экспертаў, з пачаткам восені **вырастуць цэны на жыллё** ў Мінску — прыблізна на 7—10 працэнтаў, а колькасць здзелак — на 20 працэнтаў (у параўнанні з чэрвенем—жніўнем).
- У 1989 годзе ў Беларусі было выяўлена 129 фактаў хабарніцтва, а **за сем месяцаў 1996-га — 459.**
- **Памер льготных пазык**, выдзеленых беларускім прадпрыемствам толькі ў першым паўгоддзі, **дасягнуў 390 працэнтаў** да плана на ўвесь 1996 год.
- Трывожная статыстыка зафіксавана ў Заслаўі, што пад Мінскам: на 34 шлюбы, заключаныя ў першым паўгоддзі 1996 года, прыпала роўна столькі ж разводаў.
- Мінскі гарвыканкам зацвердзіў **Часовыя правілы забудовы Мінска**: цяпер усім жадаючым узвесці свой катэдж у беларускай сталіцы давядзецца спачатку добра вывучыць памятку, якая рэгулюе градабудаўнічую і архітэктурную дзейнасць, падрабязна апісвае правы і абавязкі індывідуальных забудоўшчыкаў.

ХОДЗЯЦЬ ЧУТКІ, ШТО...

...«АБУТАК» СТАЛІЧНЫХ АЎТОБУСАЎ — СА ЗВАЛКІ

Неяк падчас гутаркі адзін з кіруючых работнікаў сталічнага пасажырскага аўтатранспарту, скардзячыся на цяжкае фінансавае становішча транспартнікаў, сказаў, што недахват сродкаў вымушае іх круціцца як вавёрка ў коле. У якасці прыкладу паведаміў, што грошы эканоміць даводзіцца літаральна на ўсім, у прыватнасці на шынах для аўтобусаў, збіраючы ледзь не ад усіх непрыдатных экземпляры на... звалках, куды іх адпраўляюць шматлікія аўтапрадпрыемствы. Гэтая колішняя размова прыгадалася на мінулым тыдні, калі ў аўтобусе 20-га маршруту, якім даводзіцца карыстацца, едучы з дому на працу і наадварот, толькі за сем дзён двойчы «ўзрываліся» колы (дарэчы, на назіраннях, гэтая з'ява адбываецца на гэтым маршруце з перыядычнасцю 1-2 разы ў месяц). Не думаю, што гэты маршрут чамусьці ў загане ў кіраўніцтва сталічнага аўтатранспарту, таму, трэба меркаваць, нешта падобнае адбываецца і на іншых. Згадаўшы даўнюю гутарку, я звярнуўся па тлумачэнні да галоўнага інжынера «Мінскпасажыраўтатранса» Уладзіміра Скарабагатага.

Спадар Скарабагаты катэгарычна абверг чуткі аб тым, што «абутак» для мінскіх пасажырскіх аўтобусаў паступае са звалак. «Шыны і іншыя запчасткі набываюцца за кошт сродкаў гарвыканкома», — сказаў Уладзімір Лукіч. Разам з тым галоўны інжынер зазначыў, што гэтых грошай недастаткова, таму сапраўды даводзіцца пакруціцца, каб з найбольшай карысцю сапраўды размеркаваць выдзеленыя сродкамі. Так, па словах Скарабагатага, нявыгадна браць шыны айчыннай вытворчасці, паколькі яны больш дарагія. Напрыклад, адна шына з Бабруйска абыходзіцца зараз транспартнікам у 265 долараў, у той час як аналагічная прадукцыя з Расіі або Украіны — у 240 долараў за адзінку. Але сродкаў не хапае, таму час ад часу аўтобусы і «страляюць» старымі коламі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

УРАДЖАЙ-96

Кіраўніцтва Беларускага дзяржаўнага канцэрна па нафце і нафтапрадуктах «Белнафтапрадукт» упэўнена, што праблем з забеспячэннем палівам падчас сёлетняга жніва не павінна ўзнікнуць

Ці забяспечана зараз сельская гаспадарка належнай колькасцю гаруча-змазачных матэрыялаў? З такім пытаннем звярнуўся карэспандэнт «Звязды» да першага віцэ-прэзідэнта Беларускага дзяржаўнага канцэрна па нафце і нафтапрадуктах «Белнафтапрадукт» Аляксандра МАЗАНІКА.

— Асаблівых праблем з забеспячэннем сельскай гаспадаркі палівам сёлета не ўзнікала. За сем месяцаў бягучага года на нафтаперапрацоўчыя заводы нашай рэспублікі паступіла больш за 8 мільёнаў тон нафты, з іх 680 тысяч тон беларускай — па дзяржзаказу. З гэтай колькасці нафты выпрацавана 97 тысяч тон аўтабензіну, 219 тысяч тон дызельнага паліва і 376 тысяч тон паліўнага мазуту і іншых нафтапрадуктаў. Акрамя таго, пад пасяўную для патрэб сельскай гаспадаркі быў зроблены выпуск з Дзяржматрэзерву па фіксаваных цэнах 10 тысяч тон аўтабензіну, 140 тысяч тон дызпаліва і 10 тысяч тон маслаў і змазак. З гэтых рэсурсаў было пастаўлена сельскай гаспадарцы 78,2 тысячы тон бензіну і 285,2 тысячы тон дызпаліва. Прычым удзельная вага пастаўвак у параўнанні з такім жа перыядам мінулага года склала 133 і 136 працэнтаў адпаведна. Па свабодных цэнах прадпрыемствы Мінсельгасхарча атрымалі 44,9 тысячы тон бензіну (101 працэнт у параўнанні з мінулагоднімі паказчыкамі) і 46,3 тысячы тон дызпаліва (110,5 працэнта).

— Колькі паліва плануецца паставіць сельскагаспадарчым прадпрыемствам у жніўні-верасні?

— На гэты перыяд плануецца выпрацаваць і паставіць сельскай гаспадарцы для правядзення ўборачных работ наступную колькасць нафтапрадуктаў па фіксаваных цэнах: бензіну — у жніўні — 20, у верасні — 19,4 тысячы тон (з іх маркі А-76 — 18,3 і 16,7 тысячы тон адпаведна), дызельнага паліва — 48,7 і 48,4 тысячы тон. У жніўні таксама плануецца выпуск з Дзяржматрэзерву 10 тысяч тон бензіну і 60 тысяч тон дызпаліва. Па стану на 12 жніўня ўжо пастаўлена для патрэб вёскі 18,2 тысячы тон бензіну і 86,5 тысячы тон дызпаліва (з іх з Дзяржматрэзерву — 44,3 тысячы тон). На прадпрыемствах канцэрна зараз ёсць 117 тысяч тон бензіну і 41 тысяча тон дызпаліва.

— Ці існуюць зараз стрымліваючыя фактары?

— Усе вышэйпамянёныя лічбы яскрава сведчаць аб тым, што асаблівых клопатаў па забеспячэнню належнага правядзення сёлетняга жніва ўзнікнуць не павінна. Галоўнае, каб наш канцэрн своечасова атрымліваў грошы за пастаўлены тавар (нафтапрадукты), а калі будуць сродкі, тады мы і бензін, і дызпаліва — усё знойдзем, не ў нашай рэспубліцы, дык за яе межамі. Да таго ж з-за нізкай плацежаздольнасці нашых спажыўцоў вельмі цяжка трымаць фіксаваныя цэны, калі яшчэ і курс беларускага рубля ў адносінах да замежных валют павялічваецца. У гэтых умовах існуе верагоднасць узнікнення ў далейшым даволі складанай сітуацыі.

Гутарыў Мікалай ЛІТВІНАЎ.

КРЫМІНАЛ, ЗДАРЭННІ

«ТЭРАРЫСТЫ» З'ЯЎЛЯЮЦЦА ПА ПЯТНІЦАХ

Гэта ўжо становіцца сумнай традыцыяй у беларускай сталіцы. Нагадаем, што з-за тэлефоннай пагрозы выбуху 9 жніўня не працавалі адзін з буйных мінскіх універмагаў — «Беларусь», страты склалі многія сотні мільёнаў рублёў.

Праз тыдзень — 16 жніўня — гісторыя паўтарылася. На гэты раз тэлефонны званок празвінеў у штаб-кватэры Беларускага саюза моладзі. Здарылася гэта ў 13 гадзін 30 хвілін: малады мужчынскі голас паведаміў, што ў 16.00 памяшканне будзе ўзарвана, калі да таго часу не будзе выплачаны выкуп. У хуткім часе будынак БСМ быў ачэплены міліцыяй, прыехалі спецыялісты па размініраванню, а таксама спецпадраздзяленне па барацьбе з тэрарызмам. Усе людзі, якія ў той час знаходзіліся ў памяшканні, былі эвакуіраваны. Спецыялісты прыступілі да пошуку выбуховага ўстройства. На шчасце, ніякай бомбы выяўлена не было, затое міліцыі ўдалося высветліць, з якога нумара тэлефона званіў ананім, а ў хуткім часе — і асобу званіўшага. Ім аказаўся вучань дзесятага класа адной з мінскіх школ. Зараз, пакуль вядзецца расследаванне, ён «адпачывае» ў ізалятары часовага ўтрымання, а бацькі шукаюць грошы, каб заплаціць шматмільённы штраф.

Вядома, гэтыя спякотныя днімі нават у вялікім горадзе бывае сумна, хочацца чагосьці незвычайнага. Але паліва жарты даўно ўжо не смешныя...

Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

У «ЗАХОДНІ РАЙ» НЕ ТРАПІЛІ

Напэўна, 57 нелегалаў-індусаў і трапілі б у «заходні рай», калі б не пільнасць начальніка Воранаўскай ДАІ С. Грынюка.

Непадалёк ад вёскі Тракелі, калі капітан вяртаўся дамоў, яго абагнала іншамарка с літоўскімі нумарамі. Начное падарожжа іншамарцаў, а на гадзінніку была палова чацвёртага, насцярожыла міліцыянера, тым больш, што, праехаўшы паўкіламетра, легкавік спыніўся на абочыне дарогі з аварыйнымі агнямі. С. Грынюк таксама крыху прытармазіў і асвяціў фарамі салон аўтамабіля, але там быў толькі адзін вадзіцель.

Аднак, працягваючы язду, капітан хутка заўважыў на абочыне «Ікарус», таксама з літоўскімі нумарамі. Усе вокны і нават лабавое шкло былі завешаны фіранкамі. Толькі, як падалося начальніку ДАІ, адна са штораў неўбы крыху варухнулася. Капітан паліча за лепшае выклікаць з райаддзела дапамогу і толькі тады адчыніў дзверы аўтобуса. Увесь салон быў літаральна забіты грамадзянамі Індыі. Вадзіцеля ж «Ікаруса» не было, яго рабочым месцы застаўся радыёстанцыя. Гэтак жа раптоўна знікла і іншамарка, якую абагнаў С. Грынюк. Напэўна, яна суправаджала нелегальны рэйс і менавіта на ён знік вадзіцель аўтобуса, які, дарэчы, належыў прыватнай асобе з літоўскага горада Алітуса.

Што ж датычыць індусаў, дык яны трапілі да нас з Украіны, бо ў пашпартах былі адзнакі памежнікаў, зробленыя ў кіеўскім аэрапорце.

Георгій СЫСОЙ,
прэс-цэнтр Гродзенскага УУС.

ЗАБРАЛІ 22 ТЫСЯЧЫ «ЗЯЛЁНЫХ»

У нядзелю ў 16 гадзін 30 хвілін у Фрунзенскі РАУС горада Мінска звярнуўся грамадзянін Кубы, супрацоўнік беларуска-іспанскай фірмы, і паведаміў пра тое, што ў дзённыя паўгадзіны таму абрабавалі кватэру яго сябра.

Сам ён знаходзіўся ў кватэры знаёмага, ша-фёра той жа фірмы, калі ў дзверы пазванілі. Як толькі ён адчыніў іх, у пакой уварваліся двое невядомых, збілі яго і зачынілі ў прыбіральні. Забралі рабаўнікі 22 тысячы долараў ЗША і ўцяклі. Вядзецца следства.

Пётр РАБКАВЕЦ, прэс-цэнтр МУС.

ПЕРШЫЯ АХВЯРЫ ПАЛЯЎНІЧАГА СЕЗОНА

Сумным здарэннем адзначылі пачатак чарговага паляўнічага сезона ў Талачынскім раёне.

Жыхар вёскі Слаўнае, член Беларускага таварыства паляўнічых і рыбаловаў (БТПР), з зарэгістраванай паляўнічай стрэльбы «ІЖ-43» неасцярожным стрэлам забіў кінамеханіка талочынскіх кінасетак, жыхара райцэнтра, таксама члена БТПР.

Пасля гэтага гора-паляўнічы ўжо сваіх бацькоў у вёсцы Дзятліцы звёў рахункі з жыццём, выстраліўшы сабе ў грудзі.

Сяргей ПРОТАС.

«ГАРЦАВАННЕ» П'ЯНЫХ ПАДЛЕТКАЎ СПЫНІЛІ АЎТАМАТАМ

Засынаючы гарпасёлак Смілавічы, што пад Мінскам, быў разбуджаны рэхам аўтаматных стрэлаў — спачатку папераджальных, а потым агонь на паражэнне па легкавой аўтамашыне, якая не спынілася па патрабаванню, вялі супрацоўнікі міліцыі з Чэрвеня.

У мясцовы РАУС было перададзена паведамленне аб тым, што ў Мінску была ўгнана машына. У дзеянне быў уведзены спецыяльны план перахопу легкавіка. На тэрыторыі пасёлка і была заўважана падобная на ўгнаную машына. Але яе вадзіцель не падпарадкаваўся патрабаванню спыніцца. Пасля аўтаматных чаргу усе, хто знаходзіўся ў салоне, кінуліся ў цемру, але праз нейкі час былі затрыманы супрацоўнікамі міліцыі. Высветлілася, што спынілі такім чынам зусім не тую машыну. Зрэшты, рабы прагучалі недарэмна: легкавік быў узяты без дазволу ў бацькі аднаго з 16-17-гадовых падлеткаў у Пухавіцкім раёне, каб пакатацца. Уся кампанія была нападпітку, да таго ж не мела дакументаў. Шчасце, што ад стрэлаў ніхто не пацярпеў. Аматараў хуткай язды назаўтра забралі з РАУС бацькі...

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЗАТРЫМАЛІ ПАРТЫЮ «ЛІСТОВАК» ДЛЯ СЕКСУАЛЬНАЙ РЭВАЛЮЦЫІ

Сексуальная рэвалюцыя 60-х гадоў на Захадзе ўжо даўно стала чарговым здабыткам гісторыі. Сённяшнія позіркі тамтэйшай моладзі скіраваны ў праціглеглы бок — рэабілітацыі ў сувязях і культу сям'і. Мы ж, жыхары рэспублік былога СССР, з зайздроснай стабільнасцю трымаем дыстанцыю адставання ад Захаду, і аднак, на некаторых падліках, надышоў час і нам уступіць у стадыю вышэйпамянёнай рэвалюцыі.

«У нас сексу няма» — заяўлялі былыя кіраўнікі нашай агульнай радзімы, і гэта, відаць, прынесла свае вынікі.

Не пакінулі без увагі гэты факт нашы наваяўленыя бізнесмены. Знайшлі «там» партнёраў, якія пагадзіліся не ва ўрон сабе, «ашчасліваць» жыхароў Беларусі — дапамагчы з «згаладным матэрыялам». Матэрыял гэты крымінлісты называюць кантрабандай, спецыялісты — парнаграфіяй, прэса — «чарнухай», а абываталі — проста «парнухай». Як вы ўжо здагадаліся, размова ідзе пра відэакасеты з парнаграфіяй. І не пра некалькі дзесяткаў ці соцень, а пра 109 400 штук!

І ўсё б у нашых «дабрадзеяў» атрымалася (мытні мінулі без перашкод), каб не супрацоўнікі Упраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю МУС Беларусі. Затрымалі дзве фуры, даверху загаваныя відэакасетамі толькі ў Гомелі. Належалі яны мінскаму прадпрыемству «Орбіт транзіт» і магілёўскай фірме «Альфа», суправаджаў іх грамадзянін Польшчы, прадстаўнік адной з варшаўскіх фірмаў.

Не ведаю, хто аплачваў гэту пасылачку ад нашых суседзяў, але суму назвалі нішто сабе: па розных ацэнках — 10—20 мільёнаў долараў ЗША!

Ну што ж, са спецыялістамі спрачацца — справа няўдзячная, але калі я з цікаўнасці падзяліў агульны кошт на колькасць відэакасет, у мяне ўзніклі пэўныя сумненні. Ну не можа адна касета, нават з такім зместам, каштаваць 191 ці 91 долар ЗША!

Сяргей ПРОТАС.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

«Занадта паспяховым» можна назваць курс лячэння ад бясплоднасці 31-гадовай Мэндзі Элвуд з англійскага горада Солхал. Мэндзі, якую амаль пакінула надзея заціжарыць пасля нараджэння чатыры гады таму першага дзіцяці — хлопчыка, цяпер чакае адразу... васьмярых малых.

Паведамленне аб такой колькасці будучага патомства прывяло ў шок не толькі жанчыну, але і ўрачоў клінікі, у якой тая праходзіла курс лячэння. Сенсацыйная навіна выклікала агульнанацыянальную дыскусію: ці трэба Элвуд выношваць усіх сваіх дзяцей? «Згодна з законам джунгляў, мацнейшыя выжывуць за кошт слабейшых ці ўсе яны разам заморваць сваю маці», — лічыць адзін са спецыялістаў-гінеколагаў. Мэндзі ж жадае, каб усё ішло сваім парадкам. Яна сказала, што будзе вельмі шчаслівая, калі народзяцца ўсе восем дзяцей.

ІМА-ПРЭС

Першая лэдзі ЗША Хілары Клінтан і жонка рэспубліканскага прэтэндэнта на прэзідэнцкі пост Элізабет Доўл, якія ўжо набілі руку на палітычных кампаніях, пачалі спаборніцтва па частцы кулінарыі. Часопіс для хатніх гаспадынь «Фэміл сёркл мэгэзін» змясціў у апошнім нумары рэцэпты любімага пячэння абедзвюх дам. Жонка прэзідэнта прапанавала чытачам шакаладнае пячэнне, а Элізабет Доўл — пячэнне з арэхам пекан. Часопіс прапануе сваёй аўдыторыі выбраць любы з рэцэптаў на свой густ і да 9 верасня паведаміць рэдакцыю аб сваім выбары. Вынік гэтага своеасаблівага апытання будзе надрукаваны напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў. Знаўцы ж гавораць, што рэцэпт пані Клінтан лепшы. Яе пячэнне можна выпячы ўсяго за 10 хвілін, а сапернікі — за 45 хвілін. Да таго ж пячэнне Элізабет Доўл больш тлустае і каларыйнае. Аднак аб густах не спрачаюцца, і чыя возьме — пакажа час.

Асашыэйтэд Прэс

«Музычнага» шчупака без вуды і лёскі злавіла на возеры каля Уфы васьмігадовая Наташа. Разам з маці і чатырохгадовым братам яна каталася на лодцы і апусціла ў ваду цацачную флейту. Раптам нехта пацягнуў інструмент, ледзь не вырваўшы яго з рук дзяўчынкі. Яна спужалася і с сілай пацягнула цацку з вады. Блiскучую серабрыстым брушкам, на дно лодкі плюхнуўся вялізны шчупак. Важыў ён, як аказалася, тры з паловай кілаграмы.

ЕАН

ААБ «БЕЛАРУСБАНК»: працягваецца выдача сертыфікатаў чэкаў «Маёмасць»

Прэс-служба ААБ «Беларусбанк» паведамляе, што ў адпаведнасці з пастановай парламента рэспублікі ад 28 чэрвеня 1996 года «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Пастанову Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб тэрмінах выдачы, абарачэння і пагашэння іменных прыватызацыйных чэкаў «Маёмасць» і на падставе пісьма Міндзяржмаёмасці ад 9 жніўня 1996 года ва ўстановах банка працягваецца выдача сертыфікатаў чэкаў «Маёмасць» грамадзянам Рэспублікі Беларусь.

Тэрмін выдачы сертыфікатаў чэкаў «Маёмасць» працягнуты да 1 ліпеня 1997 года, тэрмін афармлення чэкаў «Маёмасць» — да 31 снежня 1996 года.

КІРМАШ

ШТОТЫДНЁВЫ РЭКЛАМНЫ ВЫПУСК

№ 30 (49)

ГОМЕЛЬСКИЙ ЗАВОД СТРОЙДЕТАЛЕЙ

предлагает предприятиям и населению высококачественную продукцию собственного производства:

Форма оплаты любая.

- **БЛОКИ ДВЕРНЫЕ типа ДГ, ДУ, ДО**
- **БЛОКИ ОКОННЫЕ и БАЛКОННЫЕ типа 02Р и Б2Р**
- **ПИЛОМАТЕРИАЛЫ хвойных и лиственных пород — обрезные и необрезные**
- **ДОСКУ для пола**
- **ОБШИВКУ (вагонку)**
- **ПОГОНАЖ (плинтус, наличник)**
- **ТАРУ**

Принимает индивидуальные заказы на изготовление ДАЧНЫХ ДОМИКОВ, САРАЕВ.

Наш адрес: 246027, г. Гомель, ул. Барыкина, 301.
Тел.: 8 (0232) 45-43-79, 45-43-69, факс 45-35-55.

ПРАДАЕЦЦА

- новы вялікі дом у Іянцы (без унутраных работ), участак 8 сотак, побач лес, рака. Танна. Тэл.: (8-293) 34-4-52 вечарам.
- да матацыклаў «Урал», «Днепр» чатыры колы ў зборы, вілка пярэдняя. Тэл. у Мінску 248-39-35.
- Кабыла, узрост 3,5 года, жарэбная. Звяртацца: Мінская вобл., Валожынскі раён, в. Гуды. Тэл. 31-2-15. Гуд У.С.
- Дом з усімі гаспадарчымі пабудовамі, 8 км ад Слоніма, в. Саленікі. Тэл. у Навагрудку 21-7-33.
- Дом з прысядзібным участкам на беразе возера Слабадское Вілейскага раёна, побач лес, рака Норач. Тэл. у Вілейцы 5-37-57.
- Тэрмінова «УАЗ-469 В», 87 г. в., зняты з учоту, у добрым стане, 2500$. Тэл. (8-272) 58-2-90.
- Зруб 6,5х6,5 у камплекце з усімі будматэрыяламі і аконнымі блокамі. Тэл. у Вілейцы: 63-5-05; 64-1-77.
- «Гарызонт-728 Д», каляровы, у добрым стане, за 50$. г. Мінск, тэл. 269-27-42.
- Новы зруб 6х8 у камплекце з усімі будматэрыяламі і аконныя блокі. Смаргонскі раён, в. Ракаўцы, Рафаловіч. Тэл. 28-3-65.
- Секцыя новая, 4-блочная з шафай, нядорага. Тэл. 250-69-54.
- Прадаю альбо мяняю 2-пакаёвую кватэру новай планіроўкі ў г. Буда-Кошалёве на г. Светлагорск Гомельскай вобл. Тэл.: (8-02342) 2-36-10.
- «Масквіч»- 2715 («каблучок») 84 г.в., мотаблок. Тэл. у Ваўкавыску 96-4-14.
- Прадам новы мотаблок у камплекце, фотаружжо «ФС-12» і два матацыклы «Днепр» з запчасткамі, нядорага. Тэл. у Бялынічах 2-16-45.
- Млын прадукцыйнасцю 25 кг/гадзіну. Тэл.: (8-01593) 2-03-93.
- Дом драўляны, маецца склеп, агарод, сад, участак 10 сотак. Тэл. у Ваўкавыску 96-4-14.
- «ВАЗ-2105», 1981 г.в., кузаў (кап. рамонт у 1993 г., газ-бензін), нядорага. Звяртацца: 211487, в. Скачыхі Ушацкага раёна, Шах А.Е.
- Драўляны дом у Асіповічах, участак 10 сотак, тэлефон, гараж, водаправод. Тэл.: (8-02235) 29-1-23.
- Кухня «пад дрэва», кошт 180—160$. Тэл. (01634) 4-01-15. Баранавічы.
- Дом у в. Стаўрова Браслаўскага раёна пад дачу. Ёсць сад, побач возера, лес. Паставы. Тэл.: 22-9-80, 23-3-41.
- 2-павярховы цагляны дом, 200 кв. м, хлеў, гараж, лазня, участак 13 сотак, 50 км ад Мінска. Тэл. (218) 54-8-11.
- Дом у в. Стрыгіна Брэсцкай вобл., за 5 км ад г. Бярозы, участак 30 сотак. Мінск, тэл. 410-221. Тамара.
- Аўтамабіль «АРО»-244, дызель, джып, 1990 г.в., танна, 1,5 тыс.$. Тэл. у г. Камянцы 2-16-16.
- «ВАЗ-2103», 1978 г.в., у добрым стане. 2300$. Тэл. у Мінску 260-22-02.
- Дом у в. Нясята Магілёўскай вобл., вул. Партызанская, 112, участак 25 сотак, сад, рэчка, лес побач. Нядорага. Звяртацца: 230026, г. Гродна, праспект Я. Купалы, 72/3, кв. 113, Жураўская.
- Хлеў 5х6 прыгодны для пабудовы дачы. Тэл. у Карме Гомельскай вобл. 2-16-11.
- Аўтамабіль «Рэно-18» (дызель) на запчасткі, «ВАЗ-2103», 1976 г.в. — 1200$. Тэл. у Лідзе 2-08-30.
- Новы цагляны дом у прыгарадзе Баранавіч альбо мяняю на жыллё ў горадзе. Тэл. (8-01562) 3-22-58.
- Прычэп да «УАЗа» грузападымальнасцю 1,5 т. 400$, тэнт да «УАЗ-31512», заводскі 100$, запчасткі. Звяртацца: Воранава, вул. Веснавая 4/12. Дудзіч.
- Жалезабетонныя трубы (2 шт.) дыяметрам 80 см, даўжынёй 5 м. у Губічах. Тэл. 235-82-84.
- Аўтамашына «ЗІЛ-130» пераабсталяваная пад дызель, танна. Тэл. у Камянцы 2-16-16.
- Калонку газавую, калонку водазаборную ручную, прычэп «Зубраня», гараж, дахавы ліст 0,8, шкло лабавое і задняе да «Масквіча»-2140. Тэл. у Мінску 224-38-62.
- Кватэра 2-пакаёвая ў г. Слуцку, альбо мяняю на кватэру ў г. Мазыры ці Калінкавічах. Тэл. у Нароўлі 2-16-66 з 8 да 17 гадзін.
- Дзве левыя дзверцы, панель прыбораў, электраправодка, бензабак да аўтамабіля «Мазда». Тэл. (8-293) 33-4-30.
- Дом і кватэру ў Паставах. Тэл. 2-43-78.

Электраліт шчолачны. Тэл. у Слуцку (8-01795) 2-27-10 з 8 гадзін.

- Дом драўляны 6х12 з гаспадарчымі пабудовамі альбо памяняю на трактар «МТЗ», б/к. Тэл. у Салігорску 2-29-32.
- Матацыкл «Урал-3» з каляскай у рабочым стане, 100$. Тэл. у Міры 2-32-49.
- Дом у Пастаўскім раёне Віцебскай вобласці, ёсць сад, хлеў, студня, лазня, агарод. Тэл. 3-43-14.
- Рухавік «МТЗ-80», каробку «ЗІЛ-130» з кажухом для пераабсталявання машыны пад дызель. Тэл. у Камянцы 2-16-16.
- Перабудаваны катэдж (унутраныя работы) у г. Смаргоні (раён электрасетак). Тэл. у Смаргоні 5-11-76.
- Дабротны дом 7х10, хлявы, склеп, студня, лазня, сад, 46 сотак зямлі ў Вілейскім раёне. Тэл. у Вілейцы 5-31-06.
- Аўтобусы «Вольва», «Ман», «Даф», «Шанья», б/к, у добрым стане. Тэл. у Докшыцах 2-16-12.

ВІНШУЕМ!

Віншуем Таццяну і Васіля АНДРЫЕЎСКІХ (г. Мазыр) з нараджэннем дачкі. Жадаем моцнага здароўя, шчасця і дабрабыту.

Сям'я Сіраж: маці, бацька, Алена, Святлана, Ігар, Алег, Андрэй.

Віншуем з днём нараджэння нявестку Любоў Вітальеўну БАГДАНЕЦ (г. Маларыта). Жадаем моцнага здароўя і доўгіх шчаслівых гадоў жыцця.

Свёкар, свякруха, с. Лунін, Лунінецкі раён.

Віншуем з днём нараджэння ўнука Дзмітрыя Барысавіча БАГДАНЦА (г. Лунінец). Жадаем здароўя, радасці і поспехаў у вучобе.

Дзядуля, бабуля, с. Лунінец.

Віншуем любага мужа і тату Сяргея АНДРУШКЕВІЧА з днём нараджэння. Дзякуй за тое, што ты ёсць, што сваёй дабрынёй і пяшчотай робіш нас самымі шчаслівымі ў свеце.

Жонка, дачушкі, в. Масцішча.

Ад усёй душы віншуем дарагую мамачку і бабулю Вольгу Пятроўну ГАРАЧКА з в. Гошава з днём нараджэння. Жадаем здароўя на доўгія гады, шчасця і дабрабыту.

Дачка Алена, зяць Сярожа і ўнукі Жэня і Сярожа.

Ганну Сцяпанаўну АРАШКЕВІЧ віншуем з днём нараджэння. Жадаем здароўя, шчасця, даўгалецця, поспехаў у працы.

Муж, сыны, дачка Іра, зяць Павел і ўнучка Надзюша, г. Лунінец.

РОЗНАЕ

- Мяняю дом з усімі выгодамі ў Кіраўску Магілёўскай вобласці на кватэру ў Гродне. Тэл. (8-02237) 22-3-87.
- Мяняю аднапакаёвую кватэру (36/18, 3-і паверх, кафля, паркет) у Соснах на аднапакаёвую кватэру з даплатай у любым раёне г. Мінска (акрамя Заводскага). г. Мінск, тэл. 248-44-30.
- Аказваю аўдытарскія паслугі. г. Мінск, тэл. 227-94-46.
- Вышлю лекавыя травы (душыцу, ісоп і інш.), а таксама насенне многіх лекавых траў. Звяртацца: 231813, Гродзенская вобл., Слонімскі раён, в. Ашнаравічы, Жукоўскаму І. Ул.
- Мяняю 2-пакаёвую кватэру ў Ганцавічах на раўназначную ў Мазыры, альбо прадам. Тэл. у Камянцы 2-16-16.
- Прапала жарэбная кабылка чырвона-рыжай масці з белай плямкай на лбе. Знайшоўшых чакае ўзнагарода. Любанскі раён, в. Радковічы. Тэл. (8-294) 53-1-64.
- Мяняю дом з усімі пабудовамі, садам, агародам на аднапакаёвую кватэру ў Маладзечне. Тэл. у Маладзечне 6-22-50.

ВІНШУЕМ!

Сардэчна віншуем з днём нараджэння Станіслава Якаўлевіча МЯЛЕЦКАГА з в. Байкі Слонімскага раёна. Жадаем здароўя, дабрабыту ў сям'і і доўгіх гадоў жыцця.

З павагай жонка, дочкі і зяць.

Віншуем з днём нараджэння любімую жонку і матулю Таццяну ЗАПОЛЬСКУЮ. Жадаем здароўя, шчасця, светлых дзён у жыцці.

Муж Уладзімір, сынок Мірослаў з г. Ліды.

Віншуем Косціка БУЗУКА з днём нараджэння. Жадаем здароўя, вясёлага і шчаслівага дзяцінства, поспехаў у вучобе.

Мама, тата, брат, сябры, в. Белагурна.

Віншуем з днём нараджэння дарагіх татачку і матулю Анатоля Іосіфавіча і Ганну Нікадзімаўну ПІСКУНОВІЧАЎ. Жадаем моцнага здароўя, бадзёрасці, радасці і шчасця на ўсё жыццё.

Дзеці і ўнукі.

Віншуем з днём нараджэння нявестку Галіну Міхайлаўну і ўнучку Ірыну. Жадаем здароўя, шчасця, радасці, кахання, дабрабыту.

Бацькі, дзядуля і бабуля Крантоўскія з Мінска.

Віншуем з днём нараджэння дарагую мамачку Ганну Антонаўну СУВОРАВУ. Жадаем здароўя і шчасця.

Муж, дзеці.

Дарагі наш татачка і дзядуля Уладзімір Аляксеевіч КУНЦЭВІЧ. Віншуем цябе з 55-годдзем. Жадаем табе моцнага здароўя, радасці, шчасця, дабрабыту і доўгіх гадоў жыцця. Дзякуй табе за клопаты аб нас.

Жонка, дзеці, унукі.

Віншуем з днём нараджэння дачушку ПЛІСКО Таццяну з г. Маладзечна. Жадаем здароўя, радасці і поспехаў у вучобе.

Мама, тата.

Дарагую матулю Марыю Іванаўну ГЛОБАЖ віншуюць з 60-годдзем дочкі, зяці і ўнукі. Будзь прыгожай, не хварэй, расцвітай і не старэй.

Заслужанага чалавека Емяльяна Карпавіча СТЭЛЬМАХОВА з вёскі Расасна Дубровенскага раёна віншуем з 87-годдзем.

Вы нарадзіліся на свята Спаса,
Хай поўніцца радасцю Ваша хата,
Хай беражэ Вас Бог ад усякіх нягод
і няшчасцяў!

Любячыя Вас сын, дачка, нявестка, зяць, унукі з Мінска.

Паважаныя кліенты!

З 19.08.96 года мяняюцца тарыфы на перасылку пісьмовай карэспандэнцыі ў краіны далёкага замежжа:

- перасылка простага пісьма масай да 20 г — 2300 рублёў;
- перасылка простай паштовай карткі — 1100 рублёў;
- перасылка бандэролі вагой да 100 г — 8600 рублёў.

Рэспубліканскае аб'яднанне «Белпошта».

СО СКЛАДА В ГОМЕЛЕ

- трубы 102х3,5 в битумно-атактической изоляции по ГОСТ 9,602-89 — 11 млн./т.
- трубы водогазопроводные (ГОСТ 3262)
- ДУ 15, 32, 40, 50 — 7,2 до 7,5 млн./т
- круги алюминиевые — 50 млн./т
- сталь нержавеющая:
  12Х18Н10Т — (1,2) — 65 млн./т
  08Х17Т (2,5-3 мм) — 50 млн./т
- гаражи стояночные типа «хлебница»
- лист горячекатанный 2—4 мм — 5,3 млн/т

Телефоны для справок:
8-0232 - 53-96-41, 55-77-90, 55-77-45.

Наименование	Цена	Организация	Телефон
ТУРИЗМ И ОТДЫХ			
Египет: 8, 11, 15 дней авиа «Боинг»	от 525 $. 4-5-звездный отель	Техно-стар	тел./факс 268-47-14 тел. 268-56-69.

ЗВЯЗДА

Купон для бясплатнай прыватнай аб'явы
для тых, хто падпісаўся на нашу газету.

Выражце, запоўніце разборліва і вышліце на адрас рэдакцыі

Звесткі не для друку: ваша прозвішча, адрас, хатні тэлефон.
Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10 А.
Тэлефон для даведак 68-28-77.

Міжнародныя аўтама...

галіна, здольная развівацца сам...

Пры спрыяльнай дзяр...

Пэўны імідж прадпрыемству стварае ўжо толькі знешні выгляд яго аб'ектаў. У брэсцкага аўтапрадпрыемства «Саўаўта—Брэст» — імідж у гэтым плане павінен быць проста выдатны. Варта пабачыць карпусы яго сучаснай вытворчай базы, у якіх ёсць усё што трэба для поўнага дыягнастычна-рамонтнага абслугоўвання аўтамабіляў і ў якіх пры гэтым — усё да месца, нічога лішняга (раней у такіх выпадках гаварылі аб высокай культуры вытворчасці), яго акуратныя стаянкі для аўтамабіляў... Ці сучасныя, пад дзелавы заходні стыль інтэр'еры ў адміністрацыйным будынку і «цёплыя» інтэр'еры аб'ектаў «сацкультбыту» (такі штрых: менавіта ў ведамаснай гасцініцы і гасцінічным жа рэстаране «адзначаліся» Алексій II і расійскі прэзідэнт, калі наведвалі Брэст)... Адчуванне ад знаёмства з гэтымі аб'ектамі наступнае: іх гаспадары ўпэўнены ў сённяшнім і заўтрашнім дні...

Так, лёс быў літасцівы да брэсцкіх аўтаперавозчыкаў, дазваляў ім развівацца і нават (няхай даруе наш сацыялістычны менталітэт за гэткае крамольнае слова) — багацець. Аднак да пэўнага часу. Дакладней — да з'яўлення пэўных нарматыўных актаў. Зрэшты, гэтыя акты напаткалі не толькі брэстаўчан, але і многіх іншых айчынных аўтаперавозчыкаў...

Што ўяўляе сабой прадпрыемства «Саўаўта—Брэст» больш канкрэтна?

Гэта найбольш буйны ў рэспубліцы і адзін з буйнейшых у Заходняй Еўропе і СНД міжнародных аўтамабільных перавозчыкаў, які размясціўся, па сутнасці, на скрыжаванні еўрапейскіх аўтадарог, ля галоўных транспартных варот краіны. У свой час «Саўаўта—Брэст» і стваралася менавіта для абслугоўвання гэтых варот, толькі на той час саюзных. Саюза не стала, тым не менш, значэнне гэтых варот нават узрасло — па прычыне ўзрослай адкрытасці эканомік былых рэспублік і, адпаведна, рэзкага павелічэння грузапатокаў праз мяжу. «Саўаўта—Брэст» у выніку аказалася не толькі на скрыжаванні аўтадарог, але і на скрыжаванні інтэнсіўных грузапатокаў.

Яно ў стане іх абслугоўваць. На сённяшні дзень аўтапрадпрыемства налічвае каля 400 цягачоў, сярод якіх пераважаюць «Вольва», «Сканія», «Мерседэс-Бенц» (чаму не «МАЗы» — аб гэтым ніжэй), каля 400 тэнтавых і рэфрыжаратарных паўпрычэпаў. Варта тут жа падкрэсліць: на прадпрыемстве дакладна і своечасова спрагназіравалі тыя ж грузапатокі, кан'юнктуру рынку і міжнародных аўтамабільных перавозак, патрабаванні да іх і адпаведным чынам за кароткі час больш чым напалову мадэрнізавалі рухомы састаў. Прычым гэта мадэрнізацыя праведзена выключна ўласнымі сіламі, без удзелу дзяржавы. «Саўаўта—Брэст», набываючы ў замежных партнёраў тыя ж «Вольва» і «Мерседэсы», паўпрычэпы, выкарыстала такую форму супрацоўніцтва з імі, як лізінг: груба кажучы — аплату ў растэрміноўку. Выгада — відавочная: аўтамабілі ўжо працуюць, зарабляюць валюту (па сведчанню работнікаў «Саўаўта», кожны аўтамабіль «прывозіць» за год больш як 100 тысяч дойчмарак даходу), а за іх, па сутнасці, яшчэ і не заплачана. Па поўнаму рахунку. Тут жа трэба ўдакладніць: падобная форма супрацоўніцтва з замежнымі партнёрамі — вытворцамі аўтамабільнай тэхнікі або кампаніямі-лізінгадаўцамі стала характэрнай і для некаторых іншых найбольш буйных айчынных аўтапрадпрыемстваў. Але брэстаўчане выкарысталі яе, відаць, найбольш маштабна: так, у іх цяпер каля 200 «лізінгавых» аўтамабіляў.

«Саўаўта—Брэст» вызначаецца і сваёй найсучаснейшай вытворча-тэхнічнай базай, якая з улікам стаянак для аўтамабіляў размясцілася на плошчы каля 47 га. У састаў гэтай базы ўваходзяць некалькі вытворчых карпусоў, у якіх выконваецца ўвесь комплекс абслугова-дыягнастычных і рамонтных работ аўтамабіляў, аўтазаправачная станцыя, склады кансігнацыйных запчастак (кансігнацыя азначае пэўныя ўмовы, ільготныя для пакупніка, на якіх гэтыя запчасткі пастаўляюцца іх замежнымі ж вытворцамі), кантрольна-дыспетчарскі пункт, прасторныя ахоўваемыя стаянкі — не толькі для свайго аўтатранспарту, але і для чужога. Асаблівы гонар калектыву — сатэлітавая спадарожнікавая сувязь, якая дае магчымасць імгненна звязацца з любым кліентам у любой краіне, забяспечвае высокую чысціню «эфіру». Сувязь — свая, ведамасная, адзіная такога роду ў рэспубліцы.

Знешнія асаблівасці добра дапаўняюцца паказчыкамі работы. За два апошнія гады аб'ёмы валютных паступленняў «Саўаўта» ўзраслі ў 1,5 раза (тут жа падкрэслім наступны характэрны факт: да 98 працэнтаў даходаў прадпрыемства фарміруецца менавіта ў валюце), выпрацоўка на аўтамабіль павялічылася ў 1,45 раза, прычым каэфіцыент выпуску на лінію дасягнуў амаль 0,9. «Саўаўта—Брэст» штомесяц выплачвае ў дзяржаўную казну больш як 2 мільярды рублёў падаткаў, прычым заўсёды — своечасова.

«Саўаўта—Брэст» заслужыла добрую рэпутацыю сярод кліентаў — заказчыкаў аўтатранспарту, у тым ліку сярод кліентаў Заходняй Еўропы, у краіны якой (практычна — ва ўсе) і ляжаць у асноўным шляхі брэсцкіх «дальнабойшчыкаў». «Саўаўта—Брэст» мае доўгатэрміновыя дагаворы з многімі экспедытарскімі фірмамі Заходняй Еўропы і СНД, стварыла сетку ўласных экспедытарскіх фірмаў, якія (усе разам) на 65 працэнтаў забяспечваюць аўтапрадпрыемства гарантаванымі заказамі. Аўтапрадпрыемства мае статус сервісных станцый фірмаў «Вольва», «Кёгель» і іншых, прычым развіццё тэхнічнага сервісу, абслугоўванне імпартнага рухомага саставу з выкарыстаннем магутнасцей аўтапрадпрыемства і яго сучаснай вытворча-тэхнічнай базы тут лічаць таксама адным з перспектыўных напрамкаў. Вядома, услед за перавозкамі. На аўтапрадпрыемстве падкрэсліваюць: яго тэхнічныя магчымасці дазваляюць павялічыць аб'ёмы работ па сервісна-тэхнічнаму абслугоўванню ў 2 разы.

Дырэктар прадпрыемства «Саўаўта—Брэст» Леанід Аляксеевіч Катулін (ён жа 20 гадоў назад стаяў ля вытокаў яго заснавання. Дарэчы, Леанід Аляксеевіч з'яўляецца таксама прэзідэнтам Беларускай асацыяцыі экспедытараў) зазначае: калектывам робіцца ўсё для таго, каб найбольш поўна задаволіць заказчыкаў, у канчатковым выніку зняць з іх усякі клопат па перапрацоўцы і дастаўцы грузаў. Варта тут жа ўдакладніць: «Саўаўта—Брэст» мае права на мытнае абслугоўванне.

«Саўаўта—Брэст» не поўнасцю будзе прадстаўлена, калі не сказаць: гэта недзяржаўнае прадпрыемства, яно з'яўляецца акцыянерным таварыствам адкрытага тыпу з кантрольным пакетам акцый (51 працэнт) у веданні расіян і 49 працэнтамі акцый у калектыву. Па словах Л. Катуліна, факт валодання расіянамі кантрольным пакетам (пры гэтым расіяне і ўклалі сродкі ва ўзвядзенне аўтапрадпрыемства) ніколькі не ўплывае на аператыўную дзейнасць калектыву, якая грунтуецца выключна на мясцовых абставінах, зыходзіць выключна ж з яго інтарэсаў. Зноў жа: усе падаткі — тут, у рэспубліцы, работай забяспечваюцца нашы ж людзі, прычым аўтапрадпрыемства свядома захоўвае ўвесь штат, не дапускаючы ніякіх скарачэнняў.

●

— Калі будуць круціцца колы — будзем існаваць і мы, — зазначаюць на аўтапрадпрыемстве. Пры гэтым ужо без асаблівага энтузіязму дадаюць: — Толькі вось бяда — апошнім часам апрацоўваем самі сябе...

Фармулёўка наконт колаў простая і добра зразумелая: аўтамабіль — асноўны карміцель работнікаў «Саўаўта» і іх сем'яў. І менавіта клопаты калектыву аб падтрыманні рухомага саставу ў належным, мабільным стане і прынеслі яму немалыя праблемы, якія найбольш заявілі аб сабе ў сярэдзіне мінулага года.

Дакладней — заявіла падатковая інспекцыя, якая раптам выявіла лізінгавыя няправільнасці — адносна выплаты замежнымі юрыдычнымі асобамі-лізінгадаўцамі падаткаў па сваіх, лізінгавых даходах. Аж з пачатку 1992 года. Інспекцыя прад'явіла брэсцкім аўтаперавозчыкам (і не толькі ім, але і ўсім іншым айчынным перавозчыкам, якія мелі лізінгавыя аўтамабілі) Закон аб падатках на даходы і прыбытак, а ў ім — палажэнне адносна таго, што замежныя юрыдычныя асобы павінны плаціць 15 працэнтаў па даходах «ад арэндных плацяжоў, дывідэндаў і іншых даходаў, крыніца якіх знаходзіцца ў Рэспубліцы Беларусь». Вядома, інспекцыя мела на ўвазе, што аўтаперавозчыкі павінны былі спагнаць гэты падатак са сваіх замежных партнёраў і пералічыць яго ў бюджэт... І налічыла ў выніку адпаведныя сумы на саміх аўтаперавозчыкаў. Пачынаючы аж з таго ж 1992 года. Як паведамілі ў «Саўаўта—Брэст», ім налічылі спачатку каля 800 тысяч долараў, але пасля яны змаглі трохі «адбіцца»... У Мінску такім чынам «паклалі» два аўтапрадпрыемствы, а «Саўаўта—Брэст» замарозіла свае праграмы па мадэрнізацыі рухомага саставу, у прыватнасці адмовілася ў мінулым і сёлетнім гадах недзе ад 100 новых лізінгавых аўтамабіляў, што раўназначна страце даходаў у суме каля 10 мільёнаў дойчмарак. Поўнасцю спынена развіццё па іншых напрамках, дырэктару таксама давялося тэрмінова ляцець у Швецыю, каб дамовіцца з лізінгадаўцамі аб пераносе чарговых плацяжоў па ўжо існуючых дагаворах.

Дырэктар прадпрыемства «Саўаўта—Брэст» Леанід КАТУЛІН

У сувязі з гэтым як у Брэсце, так і ў Мінску ставяць наступныя пытанні: дзе была падатковая інспекцыя са сваімі метадычнымі растлумачэннямі ў тым жа 1992 годзе, чаму растлумачэнні з'явіліся толькі ў сярэдзіне 1995-га, чаму ўсё робіцца заднім чыслом; увогуле, што лічыць лізінгам, а што арэндай, дзе метадычныя ўказанні аб уліку і падаткаабкладанні лізінгавых аперацый; ці трэба лічыць аўтамабіль «нерухомасцю» (гэта крыху парадаксальная акалічнасць, аказваецца, таксама мае немалаважнае значэнне для падаткаабкладання) і г. д., а яшчэ

канстатуюць: айчынныя міжна...
здольны дзейнічаць самастойн...
не просяць у дзяржавы нічога...
у выніку падобных мераў мо...
тва, знішчыць, аддаць гэту га...
чыкам (дарэчы, па некаторых с...
равозчыкі ўжо выціснулі айчын...
цэнтаў. З айчыннага ж рынк...
зяць: прадастаўленне замежн...
ляў у лізінг — гэта тыя ж самы...
номіку, толькі ў таварнай фо...
та—Брэст» такім чынам інвесц...
43 мільёны дойчмарак), а зна...
гу павінен быць адпаведным...
тыцый; увогуле — кожны суб'...
ткі ў сваёй краіне, замежныя...
не пагаджаюцца з іншым пад...
ўжо плацяць у сябе, і, такім...
падатак становіцца дадатковы...

Варта зрабіць пэўныя ўда...
нае: абурацца можна, але з па...
ліва не паспрачаешся, пра шт...
аўтаперавозчыкі... Чаму ўсё-т...
шыя аўтапрадпрыемствы не...
гэтыя самыя 15 працэнтаў? Н...
на праігнаравалі закон?

Вядома ж, не. Найперш, у з...
не сказана аб лізінгу, а толькі...
якіх і належыць браць 15-пра...
гое, вось што зазначыў генер...
кай асацыяцыі міжнародных...
заў:

— Ва ўсёй гэтай справе ва...
ты. Першы: Беларусь з'яўляе...
дагаворах былога Саюза аб п...
даткаабкладання суб'ектаў га...
ное падаткаабкладанне, у дад...
ца. Другі: пры адказе на пыта...
межнай юрыдычнай асобы,...
браць?» міжнародная практы...
пэўная дзяржава можа «ўзяц...
нерэзідэнта ў гэтай дзяржаве...
прычым тая ж міжнародная пр...
носіць аўтамабіль да нерухом...
зінгадаўцы плацяць падаткі па...
ёй краіне і, вядома ж, не буду...
зразумець логіку падатковы...
вельмі патрэбны грошы, вал...
— ці будзе з каго браць заўтр...

Надзвычай істотная заўва...
казуістыка: наша канкрэтнае...
та—Брэст», беручы ў лізінг ад...
тамабіль, дамаўляючыся такі...
павінна яшчэ спагнаць з яго...
чыць гэты падатак у даход...
брэстаўчане пасля нечакана...
яшчэ дыхаюць: ім 15 працэн...
на лізінгавыя...
роджанняў лі...
іх лізінгавую...
аўтаперавозч...
мыя сумы ўв...
срэдна пагаш...
тамабіля. Уве...
тым, як хто ў...
з лізінгадаўца...

●

Даводзячы...
вым сюрпры...
каюць на нед...
праваой баз...
гуле, часам...
пярэчлівасць...
адзін аднаму...
дэксе рэспуб...
часовага кар...
мі на тэрыто...
на, дазваляе...
ты мытнай п...
парт і імпарт...
юцца на ўва...
15-працэнтны...
такі рэжым я...
аўтамабілі, гэ...
дэкса і мелі...
калі заключа...
Але адносна...
ляецца Указ...
ленні знешне...
ў ім ужо ска...
стаўленні адт...
мытных пош...
ную вартасць...
ўвозе па дага...
налагічнага а...
ных сродка...
Б.), акрамя...
тэрмін дзеян...
але не звыш...
Дзяржаўным...
ўзгадненню з...
Аўтаперавоз...
гэты ўказ мо...
спадзявацца...

На даху высотнага будынка ўстаноўлена антэна спадарожнікавай сувязі, якая дазваляе падтрымліваць устойлівыя кантакты з еўрапейскімі фірмамі.

На аўтапрадпрыемстве выконваецца ўвесь комплекс абслугова-дыягнастычных і рамонтных работ аўтамабіляў.

...мабільныя перавозкі: ...самастойна, прыносіць валюту. ...зяржаўнай палітыцы

нныя міжнародныя аўтаперавозчыкі
самастойна, зарабляць валюту, яны
кавы нічога, а толькі дакладнасці, іх
мераў можна давесці да банкруц-
аць гэту галіну замежным перавоз-
екаторых сведчаннях, замежныя пе-
нулі айчынных прыкладна на 70 пра-
га ж рынку)... Яны таксама давод-
не замежнымі вытворцамі аўтамабі-
тыя ж самыя інвестыцыі ў нашу эка-
варнай форме (да ведама: «Саўаў-
нам інвесціравала за некалькі гадоў
рак), а значыць, і падыход да лізін-
паведным — як да замежных інвес-
ожны суб'ект павінен плаціць пада-
замежныя вытворцы і лізінгадаўцы
іншым падыходам у прынцыпе, бо
е, і, такім чынам, даводзімы на іх
дадатковым падаткам на «нас»...
зэўныя ўдакладненні. Самае галоў-
а, але з падатковай інспекцыяй асаб-
ся, пра што добра ведаюць і тыя ж
Чаму ўсё-такі «Саўаўта—Брэст», ін-
мствы не звярнулі аніякай увагі на
ацэнтаў? Няўжо гэтак смела і друж-
кон?
айперш, у законе аб падатках ні слова
гу, а толькі аб арэндных плацяжах, з
ць 15-працэнтны падатак. А па-дру-
ачыў генеральны дырэктар Беларус-
народных аўтаперавозчыкаў А. Ту-

й справе варта ўлічваць два моман-
сь з'яўляецца правапераемніцай па
Саюза аб прадухіленні двайнога па-
уб'ектаў гаспадарання, а яно, двай-
анне, у дадзеным выпадку і мае мес-
зе на пытанне «браць падатак з за-
ай асобы, або нерэзідэнта, ці не
ная практыка зыходзіць з таго, што
ожа «ўзяць», калі крыніцай даходаў
й дзяржаве з'яўляецца нерухомасць,
ародная практыка адназначна не ад-
да нерухомасці... Словам, тыя ж лі-
ь падаткі па даходах ад лізінгу ў сва-
ж, не будуць плаціць у нас... Можна
падатковых інспектараў: дзяржаве
рошы, валюта, але возьмуць цяпер
браць заўтра?..
тная заўвага... Карацей, вось такая
канкрэтнае прадпрыемства «Саўаў-
ў лізінг ад замежнага вытворцы аў-
очыся такім чынам аб інвестыцыях,
нацу з яго за гэта падатак і пераглі-
у даход роднай краіны... Прычым
я нечаканага лізінгавага сюрпрызу
15 працэнтаў налічылі, скажам так,
лізінгавыя працэнты — сумы ўзнага-
джанняў лізінгадаўцам непасрэдна за
лізінгавую паслугу, для некаторых жа
таперавозчыкаў у падаткаабкладае-
я сумы ўвайшлі і сумы, якімі непа-
эдна пагашаўся кошт лізінгавага аў-
мабіля. Увесь сакрэт, аказваецца, у
м, як хто ўчыніў адпаведны дагавор
лізінгадаўцам.

●

Даводзячы аб адзначаным лізінга-
м сюрпрызе, аўтаперавозчыкі нара-
оць на недакладнасць нарматыўна-
ававой базы ў гэтых адносінах уво-
ле, часам яе няпэўнасць, яўную су-
рэчлівасць дзяржаўных дакументаў
зін аднаму. Напрыклад, у Мытным ко-
ксе рэспублікі зазначана, што рэжым
совага карыстання рэчамі, завозімы-
на тэрыторыю рэспублікі, адпавед-
дазваляе карыстацца імі без упла-
мытнай пошліны і падаткаў на экс-
рт і імпарт... У дадзеным выпадку ма-
ца на ўвазе ўжо іншыя падаткі, не
-працэнтны. Удакладнім таксама: пад
кі рэжым якраз і падпадалі лізінгавыя
тамабілі, гэта палажэнне Мытнага ко-
кса і мелі на ўвазе аўтаперавозчыкі,
лі заключалі лізінгавыя дагаворы...
е адносна нядаўна, 19 сакавіка, з'яў-
ецца Указ Прэзідэнта «Аб удаскана-
нні знешнеэканамічнай дзейнасці». А
м ужо сказана: «Рашэнне аб прада-
аўленні адтэрміноўкі ўплаты ўвазных
ытных пошлін і падатку на дабаўле-
ю вартасць без уплаты працэнтаў пры
озе па дагаворах арэнды (лізінгу) тэх-
лагічнага абсталявання, **транспарт-
ых сродкаў** (падкрэслена намі — І.
), акрамя легкавых аўтамабіляў, на
рмін дзеяння заключаных дагавораў,
е не звыш трох гадоў, прымаецца
зяржаўным мытным камітэтам па
гадненню з Міністэрствам фінансаў»...
таперавозчыкі гадаюць: якім чынам
ты ўказ можа ўдарыць па іх, ці можна
адзявацца, што яго дзеянне будзе

распаўсюджвацца толькі на дагаворы, заключаныя пасля яго з'яўлення, а не на дагаворы «да таго»? Ён жа, па сутнасці, прадугледжвае падаткі за часовы ўвоз, чаго не прадугледжвалася раней, прычым у дадзеным выпадку пахне ўжо далёка не 15 працэнтамі, а значна большымі... З гутарак з аўтаперавозчыкамі вынікае, што ў асноўным гэты ўказ і спыніў абнаўленне рухомага саставу на аўтапрадпрыемствах... Няйначай, указ рыхтаваўся не без актыўнага ўдзелу мытнікаў, толькі ж яны самі, хутчэй за ўсё, «пісалі» і раней выдадзены Мытны кодэкс... У якім выпадку «запісалі» правільна?

Яшчэ адзін лізінгавы нюанс: «Саўаўта—Брэст» практычна ўжо выплаціла ўсе плацяжы па 20 лізінгавых аўтамабілях, і хутка можна забіраць іх назусім, ва ўласнасць. І цяпер ужо бясспрэчна трэба плаціць мытныя пошліны (25 працэнтаў ад кошту) і падатак на дабаўленую вартасць (20 працэнтаў) як на прадукцыю, увозімую для свабоднага абарачэння. Аднак паўстае пытанне: ад якога кошту працэнты? Аўтамабілі тры гады бегалі, значыць аб поўным кошце іх ужо не можа быць гаворкі, больш таго — менавіта поўны кошт кожнага аўтамабіля ўжо выплачаны лізінгадаўцу і аднесены на сабекошт перавозак, што адлюстравана і ў бухгалтарскім уліку... Мытня, па сведчанню аўтаперавозчыкаў, даводзіць: працэнты будуць налічаны якраз ад поўнага кошту новага аўтамабіля... Аўтаперавозчыкі ў роздуме: а ці не адмовіцца ад гэтых амаль сваіх аўтамабіляў увогуле, «падарыць» тым жа лізінгадаўцам — так танней будзе, інакш сабе ж на страты. І спакайней.

Аднак даўно ўжо напрошваецца пытанне: а чаму ж нашы радзімыя «МАЗы» не бяруць? Не мелі б і гэтых лізінгавых клопатаў...

На вялікі жаль, нашы «МАЗы» ў асобныя краіны Еўропы проста не пускаюць. Так сказаць, не адпавядаюць экалагічным патрабаванням. Нават паўпрычэпы, набытыя на прасторах СНД, не падыходзяць. Праўда, ужо па іншай прычыне. Замежныя кліенты — людзі капрызныя: падавай ім паўпрычэпы на паветраных падушках, а не на рысорах, як у нас. Ім, бачыце, трэба, каб груз нават не варухнуўся падчас яго дастаўкі...

Вось такія лізінгавыя нюансы (не ўсе), якія, па сведчанню аўтаперавозчыкаў, не даюць ім нармальна развівацца, выціскаюць іх з айчыннага рынку на карысць замежных аўтаперавозчыкаў; хоць, па іх жа сведчанню, міжнародныя перавозкі — даходная галіна, якая прыносіць валюту і пры гэтым здольна развівацца самастойна, без капітальных укладанняў дзяржавы. «Нам бы гадоў на 10 дазволілі лізінг з неабмежаваным тэрмінам дзеяння, з наступным вызваленнем увозімых аўтамабіляў ад увазных пошлін, — гаворыць Л. Катулін. — Мы б поўнасцю абнавілі рухомы састаў, замянілі на канкурэнтаздольны, гэта ў выніку неймаверна акупілася б, дзяржава атрымала б валюту. Міжнародныя аўтаперавозкі — надзвычай даходная галіна. Але — пры адпаведным стаўленні да іх, пры адпаведнай дзяржаўнай палітыцы...» Аўтаперавозчыкі просяць таксама строга вызначаных, зразумелых правілаў гульні, выдзялення транспартных паслуг у знешнеэканамічнай дзейнасці ў асобную галіну.

●

Яшчэ адна праблема, звязаная з падаткамі. Як зазначана ўжо, айчынныя міжнародныя аўтаперавозчыкі выціскаюцца з айчыннага рынку. Звязана гэта і з тым, што ім таксама проста нявыгадна працаваць з айчыннымі кліентамі і экспедытарскімі фірмамі. Існуючае падатковае заканадаўства вызначыла, што калі паслугі аказваюцца на экспарт і ў СКВ, то суб'екты гаспадарання вызваляюцца ад уплаты падатку на дабаўленую вартасць. Падатковая ж інспекцыя, аднак, яўна падправіла закон і дадала, што гэта правіла не дзейнічае, калі разлікі ажыццяўляюцца паміж рэзідэнтамі. Карацей, з рэзідэнтаў — падатак. З абодвух... 20 працэнтаў, якія прадугледжвае ён і якія павінны плаціць як заказчык транспарту, так і перавозчык, вядома, калі яны абодва «свае», — гэта даволі істотна. Што ў выніку? У выніку айчынны міжнародны аўтаперавозчык пазбягае сваіх экспедытарскіх фірмаў і шукае замежныя, гэткім жа чынам дзейнічаюць і айчынныя экспедытарскія фірмы. Гэту сітуацыю ўмела выкарыстоўваюць замежныя канкурэнты. У канчатковым жа выніку ў рэспубліку да канкрэтнага адпраўшчыка тавараў на экспарт прыходзіць замежная экспедытарская фірма, бярэ на сябе адпаведныя паслугі (і аплату ў валюце, якая, вядома ж, ідзе за мяжу), а потым прапануе гэты заказ часцей за ўсё нашаму ж аўтаперавозчыку, звычайна — больш «таннаму», чым замежны, бо замежная ж фірма ў дадзеным выпадку дыктуе і пэўныя ўмовы перавозкі, а ў першую чаргу — цэны.

І наступная праблема, якая не спрыяе паспяховай рабоце міжнародных аўтаперавозчыкаў, — яна звязана з валютным рэгуляваннем. У тым жа Брэсце пры фарміраванні валавога даходу на 98 працэнтаў у валюце — 80 працэнтаў гэтага даходу, у валюце ж, ідзе на ўнутрыгаспадарчыя затраты, кладзецца на сабекошт перавозак. Згодна з існуючым палажэннем, аўтаперавозчыкі, як і ўсе іншыя суб'екты гаспадарання, павінны 50 працэнтаў зробленай валюты прадаць... Значыць, калі ўлічваць 80 працэнтаў, якія патрэбны на затраты, — прадаць, каб потым купіць, інакш нельга будзе весці нармальную гаспадарчую дзейнасць (высокая доля валюты ў затратах міжнародных аўтаперавозчыкаў тлумачыцца спецыфікай іх дзейнасці). Раней, пры 100-працэнтным абавязковым продажы валюты, для перавозчыкаў было зроблена выключэнне: затратная валютная частка не ішла на продаж... Такім чынам, многія аўтаперавозчыкі трапілі ў своеасаблівы валютны цэйтнот: валюту прадаюць, а потым падоўгу чакаюць, каб купіць... Хоць трэба сёння... Як выкручваюцца? Хто як зможа... Замежныя ж партнёры і канкурэнты, тым часам, вядома, не чакаюць. «Вілі Бенц», гэтак часта сустракаемы на нашых аўтамабільных трасах (дакладней — адпаведны надпіс на тэнтах аўтамабіляў), заўсёды на падхваце. Тым больш, у яго падобных недарэчных праблем (прадаць валюту, каб купіць. Прычым калі яшчэ ўдасца) проста не існуе.

●

Міжнародныя аўтаперавозчыкі таксама даводзяць: уся сістэма міжнародных перавозак пабудавана на уніфікаванай еўрапейскай заканадаўчай базе, і пэўныя адступленні ад яе ці проста непамятлівасць пра яе пры прыняцці тых ці іншых нарматыўных актаў у рэспубліцы зноў-такі ўскладняюць ім, г. зн. перавозчыкам, жыццё. Так, апошнім часам з'явіліся немалыя складанасці з атрыманнем айчыннымі аўтаперавозчыкамі так званых кніжак МДП, якія дазваляюць свабодна перавозіць груз праз тэрыторыю многіх краін без мытнага дагляду і спецыяльных страхавых залогаў — у якасці гарантыі дастаўкі грузу (аб наяўнасці такой кніжкі ў вадзіцеля сведчыць надпіс на аўтамабілі — TIR). Кніжкі выдае Міжнародны саюз аўтамабільнага транспарту, які разам з тым бярэ на сябе перад мытнымі органамі ўсю паўнату адказнасці за перавозчыка, адпаведную страхавую рызыку за дастаўку грузу. Ён жа гэту рызыку перастрахоўвае ў еўрапейскіх страхавых кампаніях... Карацей, за пэўныя гарантыі саюза трэба плаціць страхавыя прэміі, але нядаўна выдадзеныя ў рэспубліцы агульныя нарматыўныя акты ўскосна заблакіравалі гэта. Брэсцкія аўтаперавозчыкі зазначаюць, што, маўляў, выйсце можна знайсці і ўрэшце атрымаць тыя кніжкі, але каштаваць гэта будзе значна даражэй. Дарэчы тут жа сказаць, што гэтай праблемай вельмі занепакоена і Беларуская асацыяцыя міжнародных аўтаперавозчыкаў.

●

Асобная тэма размовы, звязаная з міжнароднымі перавозкамі, — тэрмінальная апрацоўка грузаў (г. зн. выкананне ўсіх неабходных мытных і іншых працэдур пры перасячэнні граніц у спецыяльна адведзеных і абсталяваных месцах — зразумела, побач з граніцай). Вадзіцелі-«дальнабойшчыкі» нямала наракаюць на даўжэзныя чэргі на пагранічных пераходах, у якіх ім даводзіцца «марынавацца» доўгі час. У прыватнасці, на пераходзе «Казловічы», побач з Брэстам, гэтыя чэргі дасягаюць 10 кіламетраў; па сведчанню аўтаперавозчыкаў, яны ў такіх чэргах страчваюць да 35 працэнтаў рабочага часу...

Пэўнае выйсце — ва ўзвядзенні тэрмінала. У «Саўаўта—Брэст» даводзяць: у іх ужо ёсць неабходная база для размяшчэння тэрмінала, і лепш за ўсё выкарыстаць менавіта яе. Калі мець на ўвазе тыя аб'екты, якія запатрабуюцца пад тэрмінал, гэта база гатова на 70 працэнтаў. Вядома, падобным чынам можна будзе значна лепш задзейнічаць і патэнцыяльныя магутнасці аўтапрадпрыемства.

Што перашкаджае? Можа, сама ідэя тэрмінальнай апрацоўкі аўтамабіля пакуль не прынята?

Здаецца, ідэя якраз прынята. Як зазначылі ў Брэсце, разам з праектам «Саўаўта» існуе яшчэ адзін праект, які прадугледжвае размяшчэнне тэрмінала практычна ў чыстым полі і ўзвядзенне якога абышлося б недзе ў 200 мільёнаў долараў. Здаецца, пытання адносна таго, дзе размясціць тэрмінал, проста не павінна быць, тым больш, што і адно і другое месца знаходзяцца ўсяго ў некалькіх кіламетрах ад граніцы, практычна на аднолькавай адлегласці ад яе... У Брэсце давялося пачуць меркаванне, што з другім праектам звязана звычайнае тэрытарыяльна-ведамаснае жаданне атрымаць дзяржаўныя капітальныя ўкладанні. Зразумела, што такі падыход, калі ён сапраўды мае месца, нельга назваць гаспадарскім. Аднак як бы там ні было, у «Саўаўта» ўжо хоць сёння гатовы ўзяцца за арганізацыю тэрмінала. Адпаведнага ж рашэння і дазволу пакуль няма, час ідзе, чэргі чакаюць. На жаль...

●

Падагульняючы ў цэлым усю размову, варта адзначыць думку брэстаўчан адносна таго, што нам трэба ў корані мяняць падатковае заканадаўства («Падаткі павінны вызначацца толькі ад прыбытку і фонду аплаты працы»), а таксама прывесці наступныя словы, пачутыя ў Брэсце: «Моц і дабрабыт дзяржавы вызначаюцца ўстойлівасцю яе падаткаплацельшчыкаў. Багатыя падаткаплацельшчыкі — багатая і дзяржава. Нам трэба пазбаўляцца ад памылковай пасылкі: «Толькі ў сумленнага чалавека няма грошай...» Сказана гэта ў кантэксце таго, што дзяржаўная эканамічная палітыка павінна максімальна спрыяць менавіта тым суб'ектам і галінам гаспадаркі, якія прыносяць даходы, здольны развівацца самастойна...

Сцвярджэнне, можа, і не новае, тым не менш актуальнасць яго — бясспрэчная.

Матэрыял падрыхтаваў Іван БАРАНОЎСКІ.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Вадзіцель Канстанцін ДАНІЛЮК і начальнік калоны Аляксандр ТАДЭЕЎ.

На тэрыторыі аўтапрадпрыемства.

СУД І БЫТ

«ЗОННЫ» ПРЭСІНГ

У турмах і калоніях Беларусі ўтрымліваецца звыш 50 тысяч асуджаных. І паказчыкі пастаянна растуць. Па словах аднаго высокага міліцэйскага чына, кожны месяц «кантынгент» павялічваецца на 600—700 душ. Гэта здараецца таму, што, па словах таго ж чына, пад артыкул КК трапляюць людзі, якія ўкралі мех бульбы ці наўмысна пракалолі кола суседскай машыны.

Іншымі словамі, «каласковая» тэндэнцыя ў нашым правасуддзі захоўваецца. Хто не ведае, тлумачу: тэрмін з'явіўся на пачатку 30-х гадоў, калі выдалі «указ ад 7/8». Ён прадугледжваў крымінальную адказнасць за крадзеж сацуласнасці. Называлася — «пасадзіць за каласкі»...

1.

Некаторыя раяць шукаць выйсце з дапамогай амністыі. Але вось бяда: не любяць яе ў нас. За апошнія 9 гадоў у Беларусі правялі дзве амністыі, датэрмінова на волю выпусцілі... 576 чалавек, у асноўным жанчын... А калі ўлічыць, што праект новага КК, па меркаванню некаторых экспертаў, ёсць толькі падкарэкціраваны КК 1961 года, можна зрабіць выснову: амністыі не дапамогуць. Карны ўхіл правасуддзя робіць іх, мякка кажучы, бессэнсоўнымі.

У снежні мінулага года адзін з райсудоў Мінска разглядаў справу грамадзяніна К. Ён украў у магазіне палову індычкі, крыху раней — некалькі кілаграмаў гароху. Суд вызначыў меру пакарання ў 5 гадоў зняволення. Да гэтага К., праўда, ужо меў тры судзімасці і ганаровае званне асабліва небяспечнага рэцыдывіста. Але ж тэрмін уражвае.

Цікава, што ў тым жа судзе нехта Б. атрымаў сем гадоў за наўмыснае забойства. У першым выпадку — палова індычкі і 5 гадоў, у другім — жыццё чалавека і 7 гадоў. Ёсць аб чым падумаць.

Хоць у абодвух выпадках не трэба шукаць злой волі суддзі. У рэшце рэшт, ён дзейнічае ў тым прававым полі, якое было створана да яго. У нейкім сэнсе — ён марыянетка, як ні крыўдна гэта гучыць.

Самае вялікае раздражненне выклікае ў суддзяў сумна знакаміты артыкул 91. 1 — крадзеж у асабліва буйных памерах. Ён прадугледжвае пакаранне ў выглядзе зняволення на тэрмін ад 10 да 15 гадоў. Суддзі называюць яго «мафіёзным». Гэта яны так горка жартуюць.

І ім нічога іншага не застаецца. Каб трапіць пад гэты артыкул, дастаткова ўкрасці на суму ў 100 мінімальных зарплат. Цяпер гэта 10 мільёнаў, нядаўна яшчэ было 6, яшчэ раней — 10 тысяч паўнаважкіх савецкіх рублёў. На іх, напрыклад, можна было купіць паўтары машыны. Што такое 10 мільёнаў цяпер? Смешна гаварыць. Усё цячэ і ўсё мяняецца, тэрміны застаюцца тымі ж — ад 10 да 15. Хоць трэсні.

Амаль кожны раз перад суддзёй паўстае дылема — не пакараць нельга, але і «адваліць» поўны тэрмін — сумленне не ўсім дазваляе. Суддзя ж з 15-гадовым стажам Б. расказвае выпадак з практыкі. Шасцёра падлеткаў, два крадзяжы, агульная сума — каля 6 мільёнаў (1995 год), чыста 91.1. Адправіць у калонію, каб праз некалькі гадоў атрымаць кваліфікаванага злодзея?

На сваю рызыку, суддзя пашкадавала падсудных. Трое кампенсавалі страты і атрымалі ўмоўны тэрмін. Але двое другіх трапілі на 4, трэці — на 3 гады ў калонію.

Праўда, не заўсёды атрымліваецца так добра. Па той жа 91 1 Б. прыйшлося судзіць траіх рабочых. На крадзеж яны пайшлі ад адчаю, усе былі беспрацоўныя, а карміць сем'і за іх ніхто не збіраўся. Суд, тым не менш, пастараўся ўлічыць усе змякчаючыя віну акалічнасці. Апрача ўсяго іншага, суддзя павінен памятаць пра вышэйстаячыя інстанцыі, якія могуць вырашыць, што прыгавор мяккі. І адмяніць яго. Рабацягі атрымалі па 9 гадоў.

У якасці ілюстрацыі. У 1994 годзе Рагачоўскі суд асудзіў Т. па арт. 91. 1 на 3 гады ўмоўна. Сутнасць справы: крадзеж аўтамабіля, страты — 3,2 мільёна рублёў. Пры гэтым ён быў вернуты. Да таго ж першая судзімасць, малады ўзрост і г.д.

Аднак старшыня Вярхоўнага суда ўнёс пратэст, а судовая калегія ВС па крымінальных справах яго задаволіла. Прыгавор адмянілі. У вызначэнні гаварылася, што злачынства ўяўляе павышаную грамадскую небяспеку, аднесена да цяжкіх, а асоба, якая яго ўчыніла, з'яўляецца асабліва небяспечнай. Вось так.

У адным з мінскіх судоў да разгляду рыхтуецца справа аб крадзяжы 650 мільёнаў рублёў. Як гаворыцца, красці — дык мільярд. Хоць сядзеш за справу...

2.

Чалавеку, які выхаваны ў духу класічнай логікі, даволі цяжка ўспрымаць наш Крымінальны кодэкс. Такое ўражанне, што прынцып, па якім ён складаўся — наўмысная алагічнасць.

Дастаткова зрабіць невялікі параўнальны аналіз некаторых артыкулаў, каб у гэтым пераканацца. Напрыклад, максімальнае пакаранне за неасцярожнае парушэнне правілаў дарожнага руху — 3 гады. У той жа час за наўмыснае парушэнне ПДР — таксама 3 гады.

Ідзём далей. Ненаўмыснае прычыненне цяжкіх цялесных пашкоджанняў (альбо смерць) прадугледжвае зняволенне на тэрмін да 10 гадоў. Тое ж, але наўмыснае злачынства караецца тэрмінам зняволення да 8 гадоў, калі ж прывяло да смерці — да 10 гадоў. Такім чынам, логіка адсутнічае амаль поўнасцю. Розныя па матывацыі злачынствы караюцца аднолькава. У імперыялістаў, трэба сказаць, усё інакш. За мяжой 97 працэнтаў асоб, якія ўчынілі неасцярожнае злачынства, караюцца звычайным штрафам.

Замежжа нам, праўда, не ўказ. За апошнія гады ў КК уносіліся змяненні. Але катэгорыі неасцярожных злачынстваў амаль не закранулі. У новым праекце КК (ён прыняты ў першым чытанні), таксама нічога прынцыпова новага.

Якія законы — такая і практыка. За 1990—1992 гг. у Гомелі з агульнай колькасці асуджаных за неасцярожныя злачынствы 25 працэнтаў асуджаны, 30 — асуджаны ўмоўна, 20 — умоўна, але з абавязковым прыцягненнем да працы. За тыя ж два гады ні адзін з хабарнікаў не асуджаны.

Значыць, няма сумнення, што чалавек, які выпадкова скінуў цагліну на галаву суайчынніка, больш небяспечны для грамадства, чым хабарнік ці забойца.

3.

Нельга жыць у грамадстве і быць свабодным ад яго. Не ведаю, як іншыя катэгорыі насельніцтва, а суддзі правільнасць гэтых святых слоў правяраюць на сваёй скуры рэгулярна.

Мала хто з іх радуецца пры разглядзе спраў па арт. 93 (рэкет). «Мерседэсы» пад акном, дужыя хлопцы ў «скуры», што сядзяць у зале, уздзейнічаюць на суддзю пэўным чынам.

Арт. 93 утрымлівае тры часткі. Максімальнае пакаранне — ад 5 да 10 гадоў, мінімальнае — ад 1 да 5. Мяркуючы па тэрмінах, рэкет не з'яўляецца ў нас цяжкім крымінальным злачынствам. Гэта зразумела: вымагаюць не ў дзяржавы, а ў прыватнай асобы, гарачы прас прыстаўляюць не да жывата дырэктара завода, а малога прадпрыемства — прыярытэты відавочныя.

Знаёмы суддзя прызнаецца: «Я неабаронены». Ён разумее, што вось гэтаму падонку трэба даваць максімальны тэрмін. Але не дае. У выпадку абвастрэння сітуацыі пасля вынясення прыгавору суддзя застаецца сам-насам з сябрамі асуджанага. У Заводскім судзе суддзі М. назвоньваюць два гады, пагражаючы расправай яму і яго сям'і. Ці варта рызыкаваць жыццём за мільён у месяц? Менавіта столькі ў сярэднім атрымлівае суддзя. З даплатамі за стаж і класнасць. Тым больш, пагрозы зусім не пустыя. Вядомы выпадкі нападаў на суддзяў. У прыватнасці, сёлетняй вясной у Магілёве.

Грамадства цяжарнае на насілле, і родавыя схваткі ўжо пачаліся. Па сутнасці, суддзя не ведае, чым асабіста для яго абернецца чарговы суровы прыгавор. Такі камікадзе. Таму, па выразу Жванецкага, мякчэй, мякчэй, таварышы...

4.

Шырока распаўсюджана ў народзе меркаванне: усе суддзі купленыя. Як гаворыцца, не без гэтага, але ўсё куды больш складана.

Парадокс, але ў савецкія часы суддзя быў больш абаронены. Па-першае, гэта пасада была выбарная. Суддзяў выбіралі разам з дэпутатамі розных узроўняў. Што цікава, галасоў «супраць» таго ці іншага суддзі падавалася значна менш, чым пры галасаванні за дэпутатаў.

Па-другое, суддзя мог уважліва выслухаць «пажаданні» і зрабіць па-своему. Зразумела, гэта пагражала складанасцямі і наступным невыбраннем. Словам, усё залежала ад асобы суддзі. На тых, хто не паддаваўся, звычайна і не ціснулі. Хапала іншых, гатовых на ўсё.

Зараз усё прасцей, горш і страшней. Зараз звоняць, прадстаўляюцца і кажуць: «Нам бы хацелася...» У прынцыпе, калі вы такі справядлівы, просьбу можна і праігнараваць. Але лепш не трэба. Забіць не заб'юць, але ў тым што знімуць — не сумнявайцеся.

5.

Увядзенне суда прысяжных — пытанне практычна вырашанае. Адпаведныя палажэнні ў праект новага Крымінальнага кодэкса ўключаны. Інакш кажучы, ужо канчаткова вырашана, што суд прысяжных — гэта добра і прагрэсіўна. Тым больш цікавыя меркаванні суддзяў-практыкаў.

А яны, як ні дзіўна, у асноўным супраць. Лічаць, што мы да такога суда яшчэ не даспелі.

Па-першае, цяжка будзе рэалізаваць гэты праект ва ўмовах сучаснага раённага суда, дзе элементарна не хапае месца. Напрыклад, у Гомелі тры райсуды размяшчаюцца ў адным памяшканні, а на 24 суддзі — 6 залаў: судзіць прыходзіцца ў парадку жывой чаргі.

Па-другое, нават дваіх сённяшніх засядацеляў цяжка сабраць. Звычайна гэта пенсіянеры, згодныя займацца даволі небяспечнай справай за мізэрную аплату, (каля 10 тысяч рублёў у дзень). Схільныя шкадаваць падсуднага, аб чым той выдатна ведае і актыўна выкарыстоўвае. Добра, калі чалавек трапіў на лаву падсудных выпадкова і ўпершыню. А калі гэта вопытны злачынца з некалькімі «ходкамі», які добра «кумекае» ў псіхалогіі?

Сумніўныя моманты закладзены ўжо ў праекце кодэкса. Скажам, артыкул 330 так і называецца: «Слова на дарогу старшынствуючага». Ясна, што ніхто не дасць гарантыі, што ў сваім «слове» суддзя-прафесіянал не зможа завуаліравана праінструктаваць прысяжных адносна вердыкту: віноўны ці невіноўны.

З другога боку, прысяжныя з'яўляюцца хоць нейкім сувязным звяном паміж грамадзянамі і дзяржавай. Такім чынам грамадства спрабуе ўдзельнічаць у судовым пасяджэнні. Гэта выдатна, але адразу ўзнікае новая праблема: ад прысяжных патрабуецца вельмі высокі ўзровень свядомасці. Ці можна сказаць, што наша грамадства знаходзіцца на гэтым узроўні? Штосьці няма такой упэўненасці.

Дарэчы, на Украіне суд прысяжных чамусьці не прыжыўся. У той жа час у Вялікабрытаніі ён дзейнічае даўно і паспяхова. Праўда, брытанцы, у адрозненне ад украінцаў, ва ўмовах дэмакратыі жывуць значна больш.

***

Звычайная сусветная практыка: змены ў судовым заканадаўстве рыхтуюцца 5-6 гадоў. Прычым гаворка ідзе аб краінах з трывалымі дэмакратычнымі традыцыямі. У нас гэта складаная праца заняла крыху больш як 4 гады. І ўжо гатовы праект, і паспешліва прыняты ў першым чытанні. Сутнасць, аднак, засталася практычна ранейшая: казніць, нельга памілаваць. Ці рэформа гэта? Без кардынальнага змянення судовага заканадаўства гэта не мае ніякага сэнсу, бо карны ўхіл застаўся.

Але тады ўзнікае наступнае пытанне: відаць, існуючыя ўлады такое рэжым такое становішча задавальняе? Улада судовая абслугоўвае ўладу выканаўчую, чаму мы раз-пораз становімся сведкамі.

У гэтым выпадку дзяржаве прыйдзецца будаваць новыя турмы, калоніі, бо сённяшнія ўжо не ўмяшчаюць наяўны «кантынгент». На гэта патрэбны грошы, і вялікія грошы. Мы, падаткаплацельшчыкі, павінны іх даць. Але нам таксама патрэбны кватэры, школы, магазіны, дзіцячыя садкі, басейны, лазні і шмат чаго іншага. Прыйдзецца выбіраць.

Праўда, нас не спытаюць...

Сяргей ШАЎЦОЎ.

УЖО НА СТАРЦЕ ПРЭЗІДЭНТ АБЫШОЎ СВАІХ АПАНЕНТАЎ

15 жніўня афіцыйна аб'яўлена аб пачатку кампаніі па правядзенню рэферэндуму

Праграмнае выступленне Прэзідэнта перад грамадскасцю Гродзенскай вобласці, якое ў прамым тэлеэфіры трансліравалася на ўсю краіну, абазначыла на бліжэйшыя тры месяцы кола праблем, вакол якіх разгорнуцца палітычныя баталіі.

15 ЖНІЎНЯ АФІЦЫЙНА ДАДЗЕНЫ СТАРТ палітычнай кампаніі пад умоўнай назвай «Рэферэндум-2». Прэзідэнт зрабіў выклік адначасова ўсім сваім апанентам — палітычным партыям і рухам, Вярхоўнаму Савету, Канстытуцыйнаму суду, апазіцыйным палітычным дзеячам.

Прамова Аляксандра Лукашэнкі, звернутая да народа з заклікам падтрымаць яго, кіраўніка краіны, — была, як заўсёды, пранікнёнай, пафаснай, афарыстычнай, зразумелай для мільёнаў радавых грамадзян. Па ўзроўню прамоўніцкага таленту палітыка, роўнага Прэзідэнту, сёння ў краіне не існуе.

Гэта акалічнасць — несуцяшальная для сённяшняй разнашэрснай апазіцыі, якая спрабуе процістаяць умацаванню прэзідэнцкай улады, паколькі бачыць у гэтым небяспеку ўсталявання аўтарытарнага рэжыму.

Незалежныя сацыёлагі сведчаць: папулярнасць Аляксандра Лукашэнкі за апошнія месяцы не знізілася. Яна ўжо доўгі час трымаецца на адзнацы, зусім дастатковай для таго, каб з дапамогай грамадскай думкі перамагаць сваіх палітычных праціўнікаў.

Ініцыіраваны Прэзідэнтам Беларусі нацыянальны кангрэс, які ўжо прызначаны на 14 верасня, — яшчэ адзін папераджальны ўдар па апазіцыі і Вярхоўнаму Савету, па іх зацяжных спробах (якія, да таго ж, увесь час адкладваюцца) наладзіць то «круглы стол», то кангрэс дэмакратычных сіл. Калі парламент да 14 верасня не паспее абмеркаваць прэзідэнцкую ініцыятыву і прыняць па ёй рашэнне — пасля гэтай даты, на якой 6-тысячны форум падтрымае ідэю рэферэндуму і ўхваліць новую рэдакцыю Канстытуцыі, у Вярхоўнага Савета ўжо проста не застанецца прасторы для манеўру, для ўласнай ініцыятывы.

Яшчэ адна навіна, якую прынёс дзень 15 жніўня: давыбары ў Вярхоўны Савет не адбудуцца. Гэта цвёрда паабяцаў (і абяцанне сваё, несумненна, стрымае) Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка.

Многія радавыя выбаршчыкі, у чыіх акругах дагэтуль не выбраны дэпутаты, у сувязі з гэтым задаюць лагічныя пытанні: давыбары прызначаны і павінны адбыцца ў поўнай адпаведнасці з Канстытуцыяй і Законам аб выбарах.

Права выбіраць і мець свайго прадстаўніка ў вышэйшым заканадаўчым органе дзяржавы — канстытуцыйнае права грамадзяніна. Дык ці можна пазбаўляць людзей гэтага права, нават у імя высакароднай мэты эканоміі грашовых сродкаў?

Добра, паверым на слова, прымем за аксіёму, што сённяшняя Канстытуцыя, напісаная «пад Кебіча» — нядобрая, недасканалая, таму яе могуць і не выконваць дзяржаўныя мужы. Ну а тая, другая, якая хутка з'явіцца, — яна будзе дасканалай, задаволіць усе галіны ўлады, усіх грамадзян? І як быць, калі другі Прэзідэнт, які прыйдзе на змену сённяшняму, аб'явіць яе дрэннай і перастане выконваць?

Рана ці позна, час усё расставіць на свае месцы. Падобна на тое, што ні 15 сакавіка, ні 7 лістапада — не апошнія дні нараджэння Канстытуцыі, якія наканавана святкаваць сённяшняму пакаленню беларускага народа. Ды і адкуль было ўзяцца традыцыі шанавання непарушнасці Асноўнага закона? Мы і пры камуністах мянялі канстытуцыі як пальчаткі: 1918 год, 1936-ы, 1977-ы... І народ за тыя гады прывык ужо, што ў Канстытуцыі запісана адно, а ў жыцці адбываецца другое...

Што ж, грамадства большасцю галасоў само выбірае для сябе будучыню. І дзіўна, што потым гэтая ж большасць так гучна наракае на тое, што жыць становіцца ўсё цяжэй.

Валянцін ЖДАНКО.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	5.55	20.30	14.35
Віцебск –	5.41	20.24	14.43
Магілёў –	5.44	20.19	14.35
Гомель –	5.47	20.10	14.23
Гродна –	6.13	20.42	14.29
Брэст –	6.16	20.41	14.25

МЕСЯЦ

Маладзік 14 жніўня

ІМЯНІНЫ

Пр. Мітрафана, Пімена, Меркурыя Смаленскага

К. Бернарда, Сабеслава

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца малавоблачнае, без ападкаў надвор'е. Тэмпература паветра ў Гродне, Мінску, Віцебску, Магілёве — 27—29, Брэсце і Гомелі — 28—30 градусаў.

У наступныя двое сутак невялікая воблачнасць, без ападкаў. Тэмпература ўначы — 11—16, удзень — 26—31 градус цяпла.

РАЗВІТАННЕ З НАДЗЕЯЙ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Смерць Надзеі папоўніла трагічны спіс ахвяр анкалогіі і яшчэ больш зацвердзіла ў свядомасці, што жывём мы ў краіне паміраючых дзяцей. Што радзіма не здольна зберагчы нашу будучыню. Новае пакаленне вымушана існаваць у асяроддзі хіміі і атаму, без чыстага паветра, вады і ежы. Многія яшчэ, гэтак жа, як і воранаўская жыхарка, прынясуць сябе ў ахвяру цывілізацыі. Жахліва ад адной толькі думкі. Бо ніхто не ведае, чый сын ці дачка будзе наступным. Усе пад адным Богам.

Я не меў ніякага маральнага права не паехаць на развітанне з Надзеяй. Гэтая бараўлянская вязніца была асаблівай пацыенткай, і сталася так, што яе партрэт «упрыгожыў» афішу фотавыставы да 10-годдзя Чарнобыля «Зона журбы». Тысячы прахожых кідалі свае погляды на партрэт і сустракаліся з пранізлівымі і таямнічымі вачыма. Вачыма Надзеі з плакатаў глядзела зона нашай вялікай бяды. Каталог фотаздымкаў з яе абліччам на вокладцы трапіў амаль у 50 краін свету, каб данесці жудасную праўду пра нашу паслячарнобыльскую перспектыву. А цяпер дзяўчынка з плаката ператварылася з сімвала надзеі ў сімвал вечнага смутку. Калі Надзею хавалі, наперадзе жалобнай працэсіі неслі гэты плакат, які, па ракавому супадзенню, не прынёс ёй ні палёгкі, ні выратавання.

Дактары называлі Надзею фотамадэллю, і даверлівая пацыентка з удзячнасцю ўспрымала ўсмешкі людзей у белых халатах — як надзею на хуткае сваё вызваленне з гэтых сцен. Яна часта не разумела матуліных слёз — «як так, дактары ж казалі такія прыгожыя словы...»

Не ўратавалі ні імя, ні бацькоўскія малітвы, ні апраменьванне з хіміятэрапіяй. Цуду не адбылося. Хвароба мела свой лагічны працяг.

Нават у невялікім Воранаве гэта ўжо не першае пахаванне дзіцяці — ахвяры рака. Цяпер на ўліку яшчэ чацвёра малых. Выглядае так, што цэлага паслячарнобыльскага дзесяцігоддзя аказалася мала, каб нешта зразумець, што з намі, у рэшце рэшт, адбываецца.

Анатоль КЛЯШЧУК.
Фота аўтара.

Зацверджаны Цэнтральнай камісіяй
Рэспублікі Беларусь па выбарах
і правядзенню рэспубліканскіх
рэферэндумаў 12 жніўня 1996 года

КАЛЯНДАРНЫ ПЛАН

асноўных мерапрыемстваў па падрыхтоўцы і правядзенню дадатковых паўторных выбараў дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь трынаццатага склікання

Мерапрыемствы	Тэрміны правядзення
1. Апублікаванне пастановы Цэнтральнай камісіі аб назначэнні дадатковых паўторных выбараў дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь трынаццатага склікання па выбарчых акругах, дзе не выбраны дэпутаты	Да 15 жніўня 1996 года ўключна
2. Прадстаўленне Міністэрствам юстыцыі Рэспублікі Беларусь Цэнтральнай камісіі спіса палітычных партый і арганізацый ветэранаў Рэспублікі Беларусь, якія зарэгістраваны гэтым міністэрствам і маюць права ўдзельнічаць у выбарах (не пазней чым праз пяць дзён пасля назначэння выбараў — артыкул 321 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь»*)	Да 17 жніўня 1996 года
3. Прадстаўленне Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніяй Цэнтральнай камісіі ліміту часу для выступлення кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па мясцовым радыёвяшчанні (на працягу дзесяці дзён пасля назначэння выбараў — артыкул 431 закона)	Да 22 жніўня 1996 года ўключна
4. Абласным, Мінскаму гарадскому, раённым і гарадскім выканаўчым камітэтам, пры неабходнасці, правесці змяненні ў саставах акруговых і ўчастковых выбарчых камісій па выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь	у адпаведнасці з артыкулам 252 закона
5. Апублікаванне аблвыканкомамі і Мінскім гарвыканкомам месца знаходжання акруговых выбарчых камісій	Не пазней 16 верасня 1996 года
6. Рэгістрацыя Цэнтральнай камісіяй выбарчых блокаў (заканчваецца за 65 дзён да выбараў — артыкул 321 закона)	Да 20 верасня 1996 года ўключна
7. Накіраванне Цэнтральнай камісіяй у сродкі масавай інфармацыі паведамлення аб рэгістрацыі выбарчых блокаў (у трохдзённы тэрмін пасля рэгістрацыі — артыкул 321 закона)	да 24 верасня 1996 года ўключна
8. Апавяшчэнне выканаўчымі камітэтамі, якія ўтварылі выбарчыя ўчасткі, выбаршчыкаў аб межах выбарчых участкаў (артыкул 18 закона)	Не пазней 5 кастрычніка 1996 года
9. Апублікаванне выканаўчымі камітэтамі, якія ўтварылі ўчастковыя выбарчыя камісіі, месца знаходжання ўчастковых выбарчых камісій (артыкул 24 закона)	Не пазней 17 кастрычніка 1996 года
10. Вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь (пачынаецца за 70 дзён і заканчваецца за 40 дзён да выбараў — артыкул 34 закона)	З 15 верасня па 14 кастрычніка 1996 года ўключна
11. Прадстаўленне ў акруговую выбарчую камісію протаколаў сходаў; рашэнняў палітычных партый, выбарчых блокаў, арганізацый ветэранаў, таварыстваў інвалідаў, інвалідаў па зроку, глухіх; падпісных лістоў аб вылучэнні кандыдатам у дэпутаты і іншых матэрыялаў, неабходных для рэгістрацыі (не пазней чым за 40 дзён да выбараў — артыкул 34 і інш. закона)	Да 14 кастрычніка 1996 года ўключна
12. Паведамленне асобы, вылучанай кандыдатам у дэпутаты па некалькіх выбарчых акругах, акруговай выбарчай камісіі аб згодзе балаціравацца па пэўнай, адной выбарчай акрузе (не пазней чым праз тры дні пасля заканчэння тэрміну вылучэння кандыдатаў у дэпутаты — артыкул 36 закона)	Да 17 кастрычніка 1996 года ўключна
13. Рэгістрацыя кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь (пачынаецца за 40 дзён і заканчваецца за 30 дзён да выбараў — артыкул 36 закона)	З 15 па 24 кастрычніка 1996 года ўключна
14. Накіраванне акруговымі выбарчымі камісіямі ў сродкі масавай інфармацыі паведамлення аб рэгістрацыі кандыдатаў у дэпутаты (артыкул 36 закона)	не пазней чым на чацвёрты дзень пасля рэгістрацыі кандыдатаў
15. Рэалізацыя кандыдатам у дэпутаты яго права на прадстаўленне тэксту сваёй перадвыбарнай праграмы для апублікавання ў мясцовым друку (не пазней чым за 20 дзён да выбараў — артыкул 431 закона)	Да 3 лістапада 1996 года ўключна
16. Унясенне акруговымі выбарчымі камісіямі ў Цэнтральную камісію прапаноў (калі яны будуць) аб парадку выступлення кандыдатаў у дэпутаты па мясцовым дзяржаўным радыёвяшчанні (артыкул 431 закона)	Не пазней чым за два месяцы да выбараў
17. Правядзенне сустрэч кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь з выбаршчыкамі	З моманту рэгістрацыі Да 23 лістапада 1996 года ўключна
18. Удакладненне адпаведнымі выканаўчымі камітэтамі і ўчастковымі выбарчымі камісіямі спісаў выбаршчыкаў, якія пражываюць на адпаведнай тэрыторыі і маюць права ўдзельнічаць у выбарах (артыкул 57 закона)	Напярэдадні паўторных выбараў
Пры неабходнасці складаюцца новыя спісы ў адпаведнасці з артыкуламі 30—32 закона	Не пазней чым за 15 дзён да выбараў
19. Апавяшчэнне ўчастковымі выбарчымі камісіямі выбаршчыкаў аб часе і месцы галасавання (не пазней чым за дзесяць дзён да выбараў — артыкул 47 закона)	Не пазней 13 лістапада 1996 года
20. Забеспячэнне акруговымі выбарчымі камісіямі ўчастковых выбарчых камісій выбарчымі бюлетэнямі	Не пазней 20 лістапада 1996 года
21. Прадстаўленне ў акруговую выбарчую камісію ўчастковымі выбарчымі камісіямі пратаколаў аб выніках галасавання	Неадкладна пасля састаўлення і падпісання пратакола, але не пазней 9 гадзін раніцы наступнага дня пасля галасавання
22. Прадстаўленне ў Цэнтральную камісію акруговымі выбарчымі камісіямі пратаколаў аб выніках выбараў	Да 29 лістапада 1996 года
23. Апублікаванне акруговымі выбарчымі камісіямі паведамлення аб выніках выбараў па адпаведнай выбарчай акрузе ў тэрмін, устаноўлены Цэнтральнай камісіяй (не пазней чым на пяты дзень пасля выбараў — артыкул 51 закона)	Да 29 лістапада 1996 года ўключна
24. Накіраванне Цэнтральнай камісіяй у друк паведамлення аб выніках выбараў па рэспубліцы і спіса выбраных дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь (артыкул 54 закона)	Не пазней чым у сямідзённы тэрмін з дня ўстанаўлення Цэнтральнай камісіяй вынікаў першага тура выбараў
25. Правядзенне ў выбарчай акрузе другога тура галасавання па двух кандыдатах у дэпутаты, якія атрымалі ў першым туры выбараў найбольшую колькасць галасоў (калі ні адзін з кандыдатаў у дэпутаты не быў выбраны ў першым туры — артыкул 56 закона)	Не пазней чым у двухтыднёвы тэрмін пасля першага тура выбараў
Акруговая выбарчая камісія неадкладна паведамляе Цэнтральнай камісіі аб назначэнні другога тура галасавання і інфармуе аб гэтым выбаршчыкаў акругі	

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

НА ШЛЯХУ ЧАЧНІ ДА МІРУ СТАЛІ ПРАБЛЕМЫ ЎЛАДЫ Ў РАСІІ

У Грозным працягвае дзейнічаць загад камандуючага расійскай групоўкі ў Чачні Палякоўскага і начальніка штаба сіл чачэнскага супраціўлення Масхадава аб спыненні агню. Час ад часу ў горадзе ўспыхваюць перастрэлкі. Учора раніцай адбыліся сутыкненні ў паўднёва-заходніх прыгарадах сталіцы Чачні. Асобныя сутыкненні адбываюцца ў Бамуце, Шалі, Аргуне і Урус-Мартане.

Аляксандр Лебедзь лічыць, што вайну ў Чачні трэба спыніць на любых умовах. У інтэрв'ю тэлебачанню ён заявіў, што жабрацкая краіна не можа весці вайну. У пятніцу Лебедзь ва ультыматыўнай форме запатрабаваў адстаўкі міністра ўнутраных спраў Кулікова, на якога сакратар Савета бяспекі ўсклаў віну за працяг вайны ў Чачні. Нагадаем пра тое, што, па словах генерала Лебедзя, напярэдадні прадастаўлення яму дадатковых паўнамоцтваў для ўрэгулявання канфлікту ў Чачні, Кулікоў даў зразумець, што не мае намеру падпарадкоўвацца сакратару Савета бяспекі.

ВЫЗВАЛЕННЯ НЕ ДАЧАКАЛІСЯ І... УЦЯКЛІ.

Усе сем расійскіх лётчыкаў, якія ўцяклі з афганскага палону, пасля кароткачасовага прыпынку ў Маскве ў нядзелю вярнуліся ў Казань, дзе іх сустракалі як герояў. Лётчыкаў больш года ўтрымлівалі баевікі апазіцыйнага афганскага руху «Талібан» у горадзе Кандагар. Ім удалося ўцячы ў пятніцу вечарам. Пілоты запэўнілі талібаў, што для праверкі тэхнічнага стану іх самалёта неабходна прысутнасць усіх членаў экіпажа. Ім удалося абяззброіць трох ахоўнікаў, якія знаходзіліся разам з імі ў самалёце, узняць самалёт у паветра і ўзяць курс на сталіцу Арабскіх Эміратаў. Па словах членаў экіпажа, дэталі ўцёкаў распрацоўваліся імі амаль паўгода. На прэс-канферэнцыі яны заявілі, што спецслужбы не маюць дачынення да іх вызвалення.

ЕЛЬЦЫНА ЧАКАЕ АПЕРАЦЫЯ НА СЭРЦЫ?

Барыс Ельцын знаходзіцца ў Падмаскоўі і праходзіць планавае дыспансернае абследаванне перад адпачынкам. Прэссакратар прэзідэнта Расіі Ястржэмбскі не сказаў, дзе Ельцын збіраецца правесці адпачынак, зазначыўшы толькі, што ён не плануе паездкі за мяжу. Заява была зроблена ў адказ на паведамленне, якое з'явілася ў амерыканскім часопісе «Тайм» наконт таго, быццам прэзідэнту Расіі будзе зроблена аперацыя на сэрцы ў адной з клінік у Швейцарыі.

Прэс-канферэнцыя

ПРАДСТАЎНІКІ РАБОЧАЙ ГРУПЫ ЛІЧАЦЬ, ШТО ПРАЕКТ НОВАЙ КАНСТЫТУЦЫІ БУДЗЕ АДПАВЯДАЦЬ ЗАХОДНІМ СТАНДАРТАМ

Цяперашняя Канстытуцыя Беларусі парушае баланс паміж рознымі галінамі ўлады — такую думку выказалі ўчора на сустрэчы з журналістамі члены Кансультацыйнага савета пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, дактары юрыдычных навук Віктар Шабайлаў і Анатоль Ціавенка.

Па словах юрыстаў (якія, дарэчы, уваходзяць у рабочую групу па распрацоўцы праекта новай Канстытуцыі), сёння ў сістэме дзяржаўнай улады на Беларусі пануючая роля належыць заканадаўчай галіне. У якасці аргументаў былі прыведзены прыклады, калі парламент умешваўся ў кіраванне дзяржуласнасцю, а таксама вядомая прававая норма: Вярхоўны Савет і Канстытуцыйны суд, што абіраецца тым самым Вярхоўным Саветам, могуць блакіраваць любое рашэнне Прэзідэнта. Адпаведна, рэальнага раўнапраўя галін улады ў краіне няма. Праект новай Канстытуцыі, які ўжо распрацаваны і неўзабаве з'явіцца ў друку, перш-наперш скіраваны на тое, каб аднавіць парытэт. Сярод іншага прапануецца, што кіраўнік дзяржавы па пэўнаму колу пытанняў атрымае магчымасць прымаць нарматыўныя акты, аднолькавыя па сіле з законам, што састаў Канстытуцыйнага суда пароўну будзе фарміравацца парламентам і Прэзідэнтам і што, урэшце, сам парламент стане двухпалатным.

Як вядома, праект новай Канстытуцыі Прэзідэнт плануе вынесці на ўсенароднае абмеркаванне. Зрэшты, як заўважыў А. Цітавенка, размова, хутчэй за ўсё, ідзе не аб новай Канстытуцыі ўвогуле, а аб новай рэдакцыі асобных яе раздзелаў. Было заяўлена, што змены павінны прывесці Асноўны закон Беларусі да заходніх стандартаў, пры гэтым іх узорам была названа Канстытуцыя Францыі.

Сяргей ГРЫБ.

Віктар ГАРДЗЕЙ:

«ШЧАСЦЕ МЕРАЮ ГОРКАЮ ЧАШАЙ...»

Вядомаму паэту, празаіку Віктару ГАРДЗЕЮ — пяцьдзесят. Паўвека. Пра творчасць і жыццё і ідзе гутарка нашага карэспандэнта з руплівым, актыўным у літаратуры пісьменнікам.

— За плячыма — паўвека, ладны стос выдадзеных кніг. Відаць, прыйшло і разуменне, што ж галоўнае ў гэтым жыцці — сказанае слова, напісаныя і выдадзеныя кнігі, альбо радасць некім іншым адкрытага, прачытанага чужога?

— Аднойчы дужа паважаны мною Іван Чыгрынаў са скрухай зазначыў, што яму бывае смешна, калі інтэрв'ю пачынаюць даваць дваццацігадовыя. Гэты небяспечны ўзрост славалюбства і татальнага адмаўлення ўсяго, што стварылі папярэднікі, дзякуй Богу, я прайшоў даўным-даўно і цяпер, зведаўшы нямала бедаў і ліха ў жыцці, здаецца, маю права адказаць на вашы пытанні.

Так. За плячыма — паўвека. Больш красамоўныя колішнія газетчыкі сказалі б трошкі інакш: сонца ў зеніце. Няхай сабе і ў зеніце, ды цяпла чамусьці мала. І стос кніг, пра які вы кажаце, не дужа і ладны — усяго пятнаццаць, а шэсць маіх паэтычных зборнікаў лёгка ўмяшчаюцца ў адным томе якога-небудзь пладавітага аўтара. Напэўна, тут усё ж былі і нейкія «супраціўленчыя» якасці характару. Напрыклад, ледзь не з дзіцячых гадоў я лічыўся непакорлівым чалавекам, за што пазней меў багата непрыемнасцей. Аднак не крывіў душой, нікому не сказаў падхалімнага слова, хаця многіх творцаў шчыра паважаў і паважаю за іх талент. Жорсткі рэаліст, я ніколі не жыў у свеце ілюзій, не цешыў сябе прывіднымі надзеямі і таму цалкам задаволены тым, што ёсць, што зрабіў і што яшчэ, магчыма, ляжа на чыстыя аркушы паперы.

Сказанае слова для мяне, вядома ж, — галоўнае ў гэтым жыцці. Дзеля слова існую і працую. Калі б было неяк інакш, тады ці варта ўвогуле турбаваць сваю Музу? Чужая Муза, яна ж таксама здатная яшчэ на цікавыя адкрыцці і плённыя пошукі. Асабліва маладая паэзія, маладая проза. Вунь, толькі колькасць кніг, выдадзеных у «Бібліятэцы часопіса «Маладосць», падбіраецца да ста. І прыток свежых літаратурных сіл не расцягваецца на месяцы і гады. Напэўна, ёсць нейкая заканамернасць: калі ў грамадстве неразбярыха, смута, тады ўсе хапаюцца за пяро. Так было ў пачатку веку, так яно і цяпер, на яго фінішы. Мяркую, што на самай вяршыні беларускай паэтычнай піраміды, побач са славутай трыядай класікаў, быў і застаецца Паўлюк Трус.

— Калі б раптам пачаць усё спачатку — прабачце за такую трывіяльнасць — ці пайшлі б у літаратуру ізноў?

— Страта ранейшых ідэалаў застала мяне знянацку, хаця гуманізму і дабраце месца ёсць на працягу ўсёй чалавечай гісторыі. Я з цікавасцю назіраю, як тлусцеюць нядаўнія барацьбіты за шчасце народнае, і з жахам думаю, што гэтым «новым беларусам» не да кніг, не да матчынай мовы і культуры. Бізнесменам я не стаў бы, бо змалку не навучыўся ашуканству, ды і ўзрост не той, каб пачынаць спачатку, але ў выпадку чаго, у літаратуру ўсё-такі вярнуўся б — не ў якасці паэта і празаіка, а ў якасці кнігавыдаўца. Стварыў бы абсалютна нацыянальнае выдавецтва і друкаваў бы таленавітыя беларускія кнігі на таннай паперы, невялікага кошту, каб іх мог купіць нават апошні бядняк. Напэўна, славутым Сыціным я не зрабіўся б, аднак сякая-такая карысць была б. Разбагацеўшы (накшталт Сораса), даў бы заслужаныя гранты Міколу Купрэеву, Міколу Федзюковічу і многім іншым малапрабіўным літаратарам.

— Калі не памыляюся, адна з вашых кніг называецца «Засевак Радзімы». Сёння слова «радзіма» пішацца з малой літары. Ці не падаецца вам, што зашмат дэкларацый, ура - патрыятызму было ў ранейшай літаратуры, у вашай асабіста творчасці?

— Добрае гэта слова — «засевак». Яшчэ лепшае — «Радзіма». Пісаць яго трэба з вялікай літары. Дзе з малой — там хутчэй за ўсё неахайнасць карэктараў і асабістая непатрабавальнасць аўтараў, якія разгубіліся перад развалам Савецкага Саюза. Але ж Радзімы мы не губляем. Яна ў нас ёсць — прыгожая, блакітнавокая. Радзіма наша — Беларусь. Як жа яе напісаць з малой літары?

Наконт дэкларацый і ўра-патрыятызму, то чаму ж — усяго хапала. Я, напрыклад, да сённяшняга часу памятаю кнігі Ажаева «Далёка ад Масквы», Кятлінскай «Мужнасць», Бубяннога «Белая бяроза», сотні іншых аўтараў савецкага перыяду, аднак лаўлю сябе на думцы, што іменна гэтыя «ўра-патрыятычныя» кнігі выхавалі мяне сумленным чалавекам, не далі развіцца ў душы хцівасці і нянавісці. Яркі вам прыклад: у сваім дзяцінстве я нават не чуў, каб сын згвалтаваў маці, каб сусед абрабаваў суседа. Цяпер жа гэта звычайная з'ява — выпусціць кішкі сябру, «кроватачывы» Чэйз усё-такі горш за наіўнага Бубяннога, які акрамя «Белай бярозы» напісаў яшчэ і цудоўны патрыятычны раман «Быстрыня».

Зразумела, павевы таго часу, закаранелыя ідэалагічныя ўстаноўкі ніякім чынам не маглі абмінуць маю асабістую творчасць. Ад нас, маладых, выдаўцы проста гвалтам патрабавалі так званых грамадзянскіх твораў. На шчасце, я, мабыць, адпеты лірык, і таму дэкларацый у мяне не дужа шмат — набярэцца вершаў дваццаць, калі не менш, а ў прозе і наогул ура-патрыятызм адсутнічае цалкам. Адзін крытык у свой час нават папракаў, што ў аповесці «Дом з блакітнымі аканіцамі» слабаваты сацыяльны фон, разумеючы пад ім усё тую ж накіроўваючую ролю мясцовага партыйнага кіраўніцтва.

— Доўгія гады (два дзесяцігоддзі без аднаго года) вы аддалі працы ў раённай газеце. Ці не шкадуеце аб гэтым? Маўляў, марна патрачаны час...

— Шкадаваць часу, патрачанага ў раённай газеце, мне няма прычыны. Усе гэтыя «два дзесяцігоддзі без аднаго года» я працаваў побач з таленавітым нарысістам, лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі імя Лепяшынскага Васілём Праскуравым, якому, дарэчы, 25 жніўня споўнілася б 70 гадоў. Што тут казаць, школу пры ім прайшоў выдатную — і жыццёвую, і літаратурную. Ды і «раёнкі» бываюць розныя. Тая ж ганцавіцкая газета «Савецкае Палессе» акрамя мяне выхоўвала Міхала Дубянецкага, Міхася Рудкоўскага, Івана Кірэйчыка, Міколу Купрэева, Алеся Каско, Уладзіміра Марука. Грэх, выходзіць, скардзіцца.

— Калі меркаваць па ўзросту, то вы — з пакалення Сяргея Законнікава, Алеся Жука, Генрыха Далідовіча, Валянціны Каўтун, Уладзіміра Някляева... Ці не падаецца вам, што ў гэтага пакалення — вашага пакалення — не тая вядомасць, як у папярэднікаў? У чым ці ў кім прычына — няўжо ў адным толькі чытачу?

— І ў чытачу таксама. Нядаўна быў у сваіх Ганцавічах, заходзіў у кнігарню. Жах — ніводнай беларускай кнігі! Пра якую тады вядомасць можна гаварыць? У нас жа на руках заўсёды былі паэтычныя зборнікі і Максіма Танка, і Аркадзя Куляшова, і Пімена Панчанкі. Зноў-такі пакаленне Сяргея Законнікава больш прагматычнае і не прымае на веру надта ўсцешныя словы пра сваю выключнасць ці таленавітасць. Калі ж сур'ёзна гаварыць пра папярэднікаў, то і ў гэтым пакаленні толькі асобныя творцы, як, напрыклад, Ніл Гілевіч з яго «Роднымі дзецьмі» маюць сапраўды народную вядомасць.

— Тры дзесяцігоддзі назад вы надрукавалі ў «Чырвонай змене» верш з такой назвай: «Шчасце мераю тою чашай...» Якой чашай мераеце шчасце вы сёння? Ці ёсць яно — шчасце?

— Відавочна, ёсць. Але ў кожнага чалавека яно рознае — як каму напісана на раду. Я ж сваё асабістае шчасце мераю горкаю чашай, з юнацтва памятаючы радок Максіма Рыльскага: «У шчасця ёсць два розныя крылы — прыемнае з карысным, а Біл Клінтан, вось дзе, мабыць, шчаслівы чалавек! Ён і дзяржавай кіруе самай магутнай у свеце, і на працу яго возяць, і на самалётах ён лятае куды захоча. А мы з Білам Клінтанам нарадзіліся ў адзін дзень — 19 жніўня 1946 года. Думаю, што не будзе нічога кепскага, калі я, карыстаючыся выпадкам, праз газету «Звязда» павіншую свайго заакіянскага равесніка з 50-гадовым юбілеем і пажадаю яму ўдачы на будучых прэзідэнцкіх выбарах. Дарэчы, у мяне лёгкая рука: чаго хачу, тое і спаўняецца. І наогул, 19 жніўня — яблычны Спас, дык няхай у нашым жыццёвым садзе заўсёды спеюць сакавітыя, крамяныя яблыкі!

— З юбілеем, Віктар! Новых кніг, шчасця, здароўя, спелых яблыкаў!

Гутарыў Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 20 жніўня

Беларускае тэлебачанне

10.10 Тураб'ектыў. **10.30** «Рэкс — верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял. **11.25** «Сусвет». Навукова-папулярны часопіс. **12.15** Акалада. Музычна-забаўляльная праграма. **12.45** «Вязень замка Іф». Маст. фільм (СССР—Францыя). Фільм 1-ы. **15.00** Навіны. **15.15** «Фліпер». Тэлесерыял. **15.40** «Ірына Оціева». Фільм-канцэрт. **16.05** Беларускі мерыдыян. Ільняны шлях. **16.35** Канцэртны сезон. Папулярныя класічныя творы ў выкананні зорак сусветнага і айчыннага мастацтва. **17.20** Урокі Наталлі Наважылавай. **17.50** Музычны антракт. **18.00** «Тайны старажытных пячор». Дак. фільм. **18.15** «Будзьце здаровы». **18.25** Эканамікст. **18.35** «Тройчы па адным». Музычная передача MTV. **18.50** Навіны (з сурдаперакладам). **19.00** Вертыкаль. Улада і адказнасць. Інтэрв'ю старшыні Магілёўскага аблвыканкома А. М. Кулічкова. **19.30** Футбол. Кубак УЕФА. «Дынама-93» (Мінск)— «Хельсінгборг» (Швецыя). У перапынку **(20.15)** — Калыханка. **21.20** Панарама. **22.05** Хроніка жніва-96. **22.25** «Зоркі» на экране. Маст. фільм «Палтэргейст-90». **23.50** «Чалавек у рамцы». Мультфільм для дарослых. **24.00** Навіны.

ГРТ

10.20 «Кутх і мышы». Мультфільм. **10.30** «Адгадай мелодыю». **11.00** Навіны (з сурдаперакладам). **11.10** У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». «Мы і рынак». **11.55** «Чатыры танкісты і сабака». Серыял. **12.45** «Аляксей Глазырын. Каб памяталі...» Аўтарская праграма Л. Філатава. **13.30** Каханне з першага погляду. **14.00** Навіны (з сурдаперакладам). **14.20** «Рыцар Адважнае Сэрца». **14.45** Квар'етэ «Вясёлая квампанія». **14.55** Мульцітролія. **15.10** Чароўны свет, ці Сінема. **15.40** «Элен і хлопцы». **16.05** ...Да шаснаццаці і старэй. **16.30** «Вакол свету». Па старонках перадачы «Клуб падарожнікаў». **17.00** Навіны. **17.20** «Новая ахвяра». **18.10** Гадзіна пік. **18.35** «Адгадай мелодыю». **19.00** «Тэма». **19.45** «Добрай ночы, малышы!» **20.00** Час. **20.35** Праграма перадач. **20.40** Святлана Кручкова і Алег Барысаў у камедыі «Жаніцьба». **22.35** Навіны. **22.45** «Брава, маэстра!» Канцэрт Вячаслава Дабрыніна.

Канал «Расія»

16.00, 19.00, 22.30, 23.40 Весткі. **16.20** Музыка ўсіх пакаленняў. **16.35** Залежыць ад цябе. **16.50** «Чэленджэрс». Серыял. **17.20** Тэлечасопіс «Здароўе». **17.30** Спяваюць драматычныя артысты. **18.00** Нічога, акрамя... **18.15** Момант ісціны. **19.35** «Санта-Барбара». **20.30** «Гарадок». Забаўляльная праграма. **21.00** Надвор'е. **21.05** Футбол. «Спартак» (Масква)—«Краацыя» (Загрэб). **23.30** Навінкі ад «ТБ-медыя». **23.50** «Японскі дзённік». Частка 2-я.

Санкт-Пецярбург

11.55, 12.55, 13.55, 15.00, 16.55, 18.55, 22.00 Інфарм ТБ. **12.05** «Першае каханне». Серыял. **13.10** Тэрмін адказу — сёння. **13.40** Парады садаводам. **14.05** «Камо грядеши». 2-я серыя. **15.10** «Нікало Паганіні». 2-я серыя. **16.15** «Рытм, рытм, рытм». Фільм-канцэрт. **16.40** Тэлеслужба бяспекі. «Па-за законам». **17.05** «Філасофія па Філу». Серыял. **17.25** Стыль жыцця. **17.30** «Цікаўнае сланяня». Мультсерыял. **17.40** Паказвае Ленінградская АТК. **18.40** Вялікі фестываль. **19.15** Спорт. **19.20** «Першае каханне». Серыял. **20.10** «Пецярбургскі акорд». Фільм, прысвечаны І Міжнароднаму фестывалю аўтарскай песні. **20.40** Тэлеслужба бяспекі, **20.50** Спартыўны агляд. **21.00** «Камо грядеши». 2-я серыя. **22.15** «Нікало Паганіні». 2-я серыя.

НТБ

9.10 Дак. фільм «Загадкі Бібліі». **9.30** Маст. фільм «Дачка пасла ЗША». **11.15** Маст. фільм «Маэстра з нітачкай». **12.45** Мультфільм. **13.20** Гадзіна серыяла. «Дом жахаў Хамера». 4-я серыя. «Адзначаны сатаной» (ЗША).

«Расійскія універсітэты»

15.00 Мы жывём у Гжэлі. **15.30** Гаспадар цьмы і свету. Л. Андрэеў. **16.00** Музычныя навіны. **16.10** «Рок лёсу». Элвіс Прэслі. **16.45** Навіны.

НТБ

17.00 Дак. фільм «Дзікая прырода: барацьба за жыццё». **17.30** Жаночыя гісторыі. «Зачараваная Зоі». 3-я серыя. **18.00, 21.00, 23.00** Сёння. **18.35** Дак. фільм «Жанчыны ў падполлі» серыяла «Шпіёны» (ЗША). **19.00** М. Макдауэл у фільме «Шалёная поўня» (Вялікабрытанія). **21.35** «Дом жахаў Хамера». 5-я серыя «Кроватачывы дом» (ЗША). **22.30** Чясінка. **23.20** Вялікі рынг. **23.50** Меламанія: «Брус Спрынгсцін».

МАЙСТРЫ

УРОКІ ЛЮДМІЛЫ АКАВІТАЙ

...БЫЦЦАМ НЕЙКІ ЧОРЦІК вырашыў крыху паблазнаваць, — села плесці кошык саламяны, дайшла да сярэдзіны, а на яе мордачка баранчыка паглядае. Папрасіла сяброўка зрабіць каралі — спляла 2-3 ракушкі а з наступнай «праклюнулася» мордачка кароўкі... А там і зусім нейкі сверб напаў, і пачалі з'яўляцца на свет боскі сімпатычныя жавёліны. Адну такую чароўную палачку — бычка і яго сяброўку з доўгімі-доўгімі вейкамі давялося мне ўбачыць на адной з выстаў Саюза майстроў народнай творчасці ў Нацыянальным музеі культуры і гісторыі. Саломка, як заўсёды, была прадстаўлена даволі багата, бо ў адным толькі Мінску цяпер некалькі дзесяткаў майстроў саломапляцення. Нават склаліся свае школы: Таісіі Агафоненка, Лідзіі Главацкай, Ніны Кузняцовай, Веры Салдатавай... Адным словам, было чым пазахапляцца.

І ўсё ж нечым прываблівалі «жывёлінкі» Людмілы Акавітай. Ці не тым, што былі яны мілымі, безабароннымі, быццам з нейкай добрай казкі. І зрабіць-нарадзіць іх, безумоўна, мог толькі вельмі добры і шчыры чалавек, для якога дзверы ў дзяцінства з гадамі не зачыніліся канчаткова. З такімі дарослымі вельмі добра дзецям, а ім самім — з дзецьмі. Магчыма таму, перакваліфікаваўшыся з настаўніцы фізікі ў майстра па саломапляценню, Людміла Акавітая так канчаткова і не парвала са школай.

... Да столі падвешаны «павукі», на сценах пано, інкруставаныя саломкай, на палічках розныя сімпатычныя фігуркі — так выглядае невялікі «саламяны» кабінет Акавітай у СШ №145 з мастацкім ухілам. Маю ўвагу прыцягвае арыгінальная саламяная лялька — аўтар апрануў яе ў спадніцу з сапраўдных каласкоў, а касу залатую выклаў у мудрагелістую прычоску. З цяжкасцю верыцца, што аўтар гэтай лялькі — хлопчык. Цяпер ён у дзевятым класе займаецца і не да саломы яму, але ж раз-пораз усё ж заглядвае сюды. А Людміла раптам прызнаецца:

— Іншы раз адчуваю, што я даю ім менш, чым яны мне. У іх столькі фантазіі, смеласці — чык-чык і гатова. Ногі кароткімі ў гэтай авечкі атрымаліся, не прапарцыянальныя тулаву, але што з таго...

Яна бярэ з паліцы дзвюх авечак і паказвае мне:

— Ну вось мая і хлапечая. Ці яго горшая за маю?! У ёй жа характар ёсць! І так у кожнай дзіцячай рабоце. У кагосьці з майстроў бывае такая вытанчаная тэхніка, а характару няма.

І раптам пытаецца ў мяне:

— Вы даўно смяяліся проста так, без ніякай прычыны? Я развучылася, а цяпер зноў гэтаму навучылася ў дзяцей.

А яшчэ Людміла Акавітая з радасцю едзе на работу (дарэчы з аднаго канца Мінска ў другі) і з такім жа лёгкім сэрцам і настроем вяртаецца дамоў. Толькі адзін дзень у яе чорны — дзень зарплаты. Праўда, муж, жартуючы, заспакойвае яе: «Ты хочаш, каб за хобі... за асалоду табе яшчэ і добра плацілі?..» Так, асалода ёсць, няма толькі хобі, бо тое, што яна робіць, значыць для яе вельмі шмат.

— Я не пайду на мітынг крычаць за беларускую культуру, нацыянальнае адраджэнне, — прызнаецца Людміла. — Бо пераканана ў тым, што крыкам справа не вельмі з месца зрушыцца. Мне хочацца, каб дзеці не проста навучыліся саломапляценню, але праз гэта далучыліся да традыцыйнай культуры, адчулі свае карані. І шкадуе яна, што выкладчыкі іншых «мастацкіх» дысцыплін у школе працуюць адасоблена, што няма нейкай дакладна распрацаванай сістэмы, агульных формаў, метадаў. І марыць аб стварэнні ліцэя народных рамёстваў, бо ёсць для яго педагогі, майстры самабытныя.

І прызнаецца:

— У такі ліцэй я з задавальненнем аддала б свайго сына. Я думаю, што там бы мову родную на адпаведным узроўні выкладалі, знаёмілі б з багаццямі беларускай культуры і гісторыі.

Саша вучыўся ў беларускім класе, а цяпер зноў той клас рускамоўным зрабілі. Гэтае хістанне туды-сюды... Няўжо ніхто не разумее, як гэта на дзецях адбіваецца? Няўжо не разумеюць тыя, хто гэтыя хістанні наладжвае, што сваю самабытнасць як нацыі мы можам захаваць толькі праз мову родную і культуру?.. Можа, нічога дзіўнага і няма ў тым, што Людміла Акавітая, якая нарадзілася ў Хабараўску, у сям'і ваеннаслужачага, і якая на радзіму бацькоў (абое яны беларусы) прыехала дзевяцікласніцай, мае такія трывалыя нацыянальныя арыенціры. Штосьці дала ў гэтым плане сям'я. Паспрыяў гэтаму і час наш, які вымагае задумвацца над многімі пытаннямі быцця. А таксама сустрэчы з такімі людзьмі, як майстар саломапляцення Ніна Міхайлаўна Кузняцова, мастацтвазнаўца Вольга Аляксандраўна Лабачэўская, якія выкладалі на курсах цэнтра культуры і этнаграфіі «Белая дача».

І цяпер ужо Людміла Акавітая аддае сваім вучням тое, што прыдбала — на занятках у «саламяным» кабінеце, за чаем з нагоды Каляд, Вялікадня і іншых традыцыйных народных святаў спасцігнуць яны першыя ісціны, высновы самабытнасці нашай. І дай ім Божа, каб і надалей шанцавала ім на настаўнікаў такіх.

Маргарыта СТАРЫХ.

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

Рэгістрацыйны нумар 1.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400, Маскве — 365-16-44; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-31-98. ФАКС: 32-04-52, 68-28-77. E-mail: daily@zwyazda.belpak.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 91852. Індэкс 63850.
Зак. № 4583.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12